РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Број: К-По$_2$ бр. 2/2020
Дана 23.02.2021. године
Б е о г р а д
ул. Устаничка бр. 29.

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ - Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија Винке Бераха Никићевић, председника већа, Вере Вукотић и Владимира Дуруза, чланова већа, са записничарем Марином Никић, у кривичном поступку против **опт. БУДИМИР ЖЕЉКА,** чији је бранилац адв. Драган Тодоровић, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став I КЗ СРЈ, у вези члана 22 КЗ СРЈ, по оптужници Тужиоца за ратне злочине КТО број 2/2018 од 01.02.2018. године, која је последњи пут измењена дана 12.02.2021. године, након одржаног главног и јавног претреса дана 12.02.2021. године, донео је једногласно и **дана 23. фебруара 2021. године**, у присуству заменика тужиоца за ратне злочине Миољуба Витоловића, оптуженог Будимир Жељка и браниоца адв. Јоване Мемаровић, по заменичком пуномоћју за адвоката Драгана Тодоровића, јавно објавио,

П Р Е С У Д У

Оптужени Жељко Будимир, ЈМБГ: 2007971102405, рођен 20.07.1971. године у Кључу, Република Босна и Херцеговина, од оца Драгана и мајке Невенке, девојачко Бокан, Србин, држављанин Републике Србије, са пребивалиштем у месту Нови Козарци, улица Краља Петра I, Кикинда, по занимању механичар машина, завршио средњу школу, запослен са месечним примањима од око 46.000,00 динара, ожењен, отац троје деце, од којих је једно малолетно, неосуђиван, не води се други кривични поступак,

К Р И В ЈЕ

што је:

за време унутрашњег немеђународног оружаног сукоба на територији Републике Босне и Херцеговине, који се водио у периоду од априла '92. до децембра '95. године, између војске (ВРС) и МУП-а Републике Српске с једне и Армије и МУП-а Босне и Херцеговине са друге стране, кршећи правила међународног права противно члану 3 став 1 тачка А Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године и члана 4 став 1 и 2 тачка А Допунског протокола II уз Женевску конвенцију од 12. августа 1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, заједно са Бајић Предрагом званим „Гаги" правноснажно осуђеним и за ово исто кривично дело пред Кантоналним судом у Бихаћу пресудом број 01ОК00880014К од 22.05.2014. године, на казну затвора у трајању од 13 година и Вртунић Младенком осуђеним за исто кривично дело пред Кантоналним судом у Бихаћу пресудом број 01ОК00743813К од 09.07.2014. године, која је преиначена пресудом Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 01 0 К 007438 14КЖ14 од 06.11.2014. године и осуђен на казну затвора у трајању од 9 година, припадницима Војске Републике Српске, извршио:

Нечовечно поступање и Повређивање телесног интегритета,

тако што су дана 21.11.1992. године, око 23 часа, у насељу Рејзовићи Општина Кључ, оптужени Будимир Жељко у цивилној одећи наоружан пушком, Бајић Предраг и Вртунић Младенко у војним униформама наоружани аутоматским пушкама, пиштољем и ножем, разбијањем стаклене преграде на улазном степеништу, ушли у кућу Штркоњић Але, који је том приликом био у кући заједно са својом супругом Штркоњић Фатимом и њеном мајком Кољић Фатом, псујући им турску мајку, физички злостављали Штркоњић Алу, тукући га рукама и ногама по глави и телу, а Вртунић Младенко га је и убадао и секао ножем услед чега је Штркоњић Але задобио повреде у виду посекотина леве подлактице и леве натколенице, тражећи да им да новац, а кад им је Штркоњић Але дао најмање 700 немачких марака које је имао код себе, незадовољни износом тражили још новца, па кад им је Штркоњић Але рекао да има још новца закопаног у башти поред куће, Будимир Жељко и Бајић Предраг га извели из куће, док је Вртунић Младенко остао у кући заједно са Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом, након чега је Штркоњић Але ископао и предао 5500 немачких марака Бајић Предрагу, а када су Будимир Жељко и Бајић Предраг отишли испод сијалице која се налази на улазним вратима да преброје новац, Штркоњић Але је искористио прилику и побегао из дворишта, а док је бежао, за собом је чуо више хитаца испаљених из аутоматског оружја, док су Бајић Предраг и Будимир Жељко остали у дворишту куће, а Вртунић Младенко у кући са Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом.

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ).

Па га суд применом наведеног законског прописа и члана 5, 33, 38, 41, 42 и 43 КЗ СРЈ,

ОСУЂУЈЕ

на казну затвора у трајању од **2 (две)** године.

На основу члана 258 став 4 ЗКП-а оштећени Штркоњић Але се за остваривање имовинско-правног захтева упућује на парницу.

На основу члана 264 став 4 ЗКП, оптужени Будимир Жељко ослобађа се од плаћања трошкова кривичног поступка, те исти падају на терет буџетских средстава суда.

Образложење

Оптужницом Тужиоца за ратне злочине КТО бр. 2/18 од 01.02.2018. године, која је последњи пут измењена дана 12.02.2021. године, оптуженом Будимир Жељку је стављено на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ).

Пресудом Вишег суда у Београду Одељења за ратне злочине К-По2 бр. 1/18 од од 24.09.2019. године оптужени Будимир Жељко је оглашен кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ) и осуђен на казну зуатвора у трајању од 2 (две) године.

Решењем Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине број Кж-По2 број 1/20 од 03.03.2020.године укинута је пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По2 бр. 1/18 од 24.09.2019. године и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У завршној речи на главном претресу дана 12.02.2021. године, након анализе изведених доказа, заменик тужиоца за ратне злочине је навео да сматра да је током поступка несумњиво утврђено да је оптужени Жељко Будимир извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ) и предложио је да га суд, имајући у виду све олакшавајуће и отежавајуће околности, огласи кривим и осуди на казну затвора строжу него у претходној пресуди, онако како је то ближе наведено у транскрипту аудио-записа са главног претреса у поновљеном поступку од 12.02.2021. године.

Суд је у доказном поступку саслушао оптуженог Будимир Жељка извршио увид у писане доказе и то: замолницу за преузимање кривичног гоњења Босне и Херцеговине, Унско-Санског кантона Кантонални суд у Бихаћу, број 01 0 К 009006 14 Кпс од 26.11.2014. године, у решење Кантоналног суда

Бихаћ број 01 0К 009006 14 Кпс од 24.07.2014. године којим се потврђује оптужница Кантоналног тужилаштва УСК Бихаћ број Т01 0 КТРЗ 0016985 13 од 22.07.2014. године, у решење Кантоналног суда Бихаћ број 01 0К 009006 14 Кпс од 02.09.2014. године, у записник о увиђају Основног суда у Кључу број Кри 95/92 од 22.11.1992. године, у записник о вањском прегледу леша од 22.11.1992. године, у записник о ексхумацији и увиђају појединачних гробница на подручју Општине Кључ, Кантоналног суда у Бихаћу број Кри 30/97 од 09.05.1997. године, у записник о извршеној идентификацији и обдукцији лешева појединачних гробница на подручју Општине Кључ, Кантоналног суда у Бихаћу број Кри 30/97 од 14.05.1997. године, у обдукциони записник за лице Штркоњић Фатму, „Служба за патологију", Кантонална болница Бихаћ, Примаријус доктор Мешић-Пашалић Семира од 02.06.1997. године, у обдукциони записник за лице Кољић Фату, „Служба за патологију", Кантонална болница Бихаћ од 02.06.1997. године, у записник о саслушању вештака Ракочевић доктор Мирослава, Кантонално тужилаштво Унско-Санског кантона Бихаћ, број Т01 0 КТРЗ 0003618 97 од 04.07.2013. године, у фото-документацију: предмет Штркоњић Але, идентификација повреда нанесених извршењем кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 преузетог из КЗ СФРЈ, Кантонално Министарство унутрашњих послова Бихаћ број СЛ/10 од 06.10.2010. године, у записник о саслушању вештака Ракочевић доктор Мирослава, Кантоналног тужилаштва Унско-Санског кантона Бихаћ, број КТ 166/97-РЗ од 05.10.2010. године, у извод из матичне књиге умрлих Унско-санског кантона Општине град Бихаћ под редним бројем 488 за 2015.годину, а за Ракочевић Мирослава, у записник о препознавању особа Управе полиције, Сектор криминалистичке полиције, Кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Санског кантона Бихаћ број 05-1/04-5-764/10 од 01.10.2010. године, у фото-документацију предмет: препознавање особа осумњичених да су починили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 преузетог из КЗ СФРЈ, убиства почињена на штету Штркоњић Фатме и Кољић Фате у ноћи 21.11.1992. године у Кључу, Управе полиције, Сектор криминалистичке полиције, Кантонало Министарство унутрашњих послова, Унско-Санског кантона број 05-1/04-5-740/10 од 01.10.2010. године, у фото-документацију места, објеката и комуникација насеља Мали Рејзовићи, Општина Кључ, предмет: кривично дело ратни злочин против цивилног становништва, Трећа полицијска управа, Одељење криминалистичке полиције, Кантонално Министарство унутрашњих послова, Унско-Санског кантона број 05-07/07-1-130/13 од 11.03.2013. године, у службену белешку састављену 11.10.2010., у просторијама Треће полицијске управе и све што је достављено уз службену белешку, Управе полиције, Сектор криминалистичке полиције од 11.10.2010. године, у допис СЈБ Кључ центру служби безбједности Бања-Лука-СЈБ, предмет: тешка кривична дела по НН извршиоцу, подаци се достављају, број: ст.пов. 13/92 од 23.11.1992. године, у евиденцију кривичних дјела од 01.01.1992. године, у извод из дневника догађаја 1992. године, у записник о изласку на лице места у насељу Мали Рејзовићи, Општина Кључ, Управа полиције, Сектор криминалистичке полиције, Кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Сански кантон број 05-07/03-6-462/13 од 11.03.2013. године, у извод из матичне књиге умрлих за лице Будимир Драган, Кантон УСК Опћина Кључ, матични уред Саница, број 02-13-3-439/14 од 22.04.2014. године, у извод из матичне књиге рођених за лице Будимир Невенку, Кантон Унско-Сански, Општина Кључ, матични уред Кључ број 02-

13-1-1391/14 од 15.04.2014. године, у записник о изласку на лице мјеста утврђивања мјеста живљења Бокан Мире, деда осумњиченог Будимир Жељка, Управа полиције, Сектор криминалистичке полиције, Одјељење за ратни злочин Кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Сански кантон број 05-07/03-6-284/14 од 03.04.2014. године, у фото документацију, предмет: реконструкција догађаја на основу свједочења Штркоњић Але, кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Санског кантона Бихаћ, број 40/14 од 09.04.2014. године, у извод из ЦИПС-а о ранијим адресама у БиХ за Бокан Мира, Бокан Ану, Будимир Драгана, Будимир Невенку и Будимир Жељка, у решење Јавног фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Стручна служба фонда, Филијала Приједор, број 9308175987 од 23.10.1997. године, у допис административне службе града Приједора, Одељење за борачко-инвалидску заштиту Кантоналном тужилаштву Унско-Санског кантона у Бихаћу број 03-17/13 од 11.03.2013. године, у увјерење Административне службе општине Градишка, Одељења за борачко-инвалидску заштиту број 07-835-1-100/13 од 19.03.2013. године, у одлуку о проглашењу ратног стања, Службени лист Републике БиХ број 7 од 20.06.1992. године и одлуку о укидању ратног стања, Службени лист Републике БиХ број 50 од 28.12.1995. године, у правноснажну пресуду Кантоналног суда у Бихаћу за оптужене Бајић Предрага и Бабић Синишу број 01 0 К 008800 14 К од 22.05.2014. године, у извод из казнене евиденције за Будимир Жељка, Кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Сански кантон, Трећа полицијска управа, Полицијска станица Кључ број 05-07/07-3-1-1-04-3-381/13 од 11.07.2013. године, у извештај из казнене евиденције МУП РС, ПУ Кикинда од 22.02.2019. године, у извод из казнене евиденције за Будимир Жељка од 22.06.2020. године, у извод из казнене и прекршајне евиденције за Будимир Жељка Федерације БиХ Унско-сански кантон Треће полицијске управе, Полицијске станице Кључ број 05-04/09-25556-19 од 20.02.2019. године, у рјешење Општинске управе за геодетске послове Кључ од 24.09.1990. године, у уверење Министарства одбране Републике Српске, одсек Приједор од 22.04.1996. године, у решење о привременом ослобађању од војне обавезе, у решење Јавног фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Филијала Приједор од 23.10.1997. године, у решење Општинског секретаријата за привреду, буџет и јавне фондове од 02.07.1991. године, у решење општинског секретаријата за привреду, буџет и јавне фондове Општине Кључ од 29.04.1992. године, у отпусно писмо за пацијента Будимир Жељка Института за кардиоваскуларне болести Војводине Сремска Каменица-Клиника за кардиологију од 20.01.2017. године, у два ЦД-а документације за Будмир Жељка и фотографије кућа Мире Бокана и Але Штркоњића, у фотокопију здравствене књижице за оптуженог Будимир Жељка, у пресуде Кантоналног суда у Бихаћу број 01 0 К 007438 13 К од 09.07.2014. године и пресуду Врховног суда Федерације БиХ број 01 0 К 007438 14 Кж 14 од 06.11.2014. године, као и пресуду Уставног суда БиХ број АР 374/15 од 10.05.2017. године.

Суд је затим извршио увид у пресуду Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине број К-По2 број 1/2018 од 24.09.2019. године, у решење Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине број Кж-По2 број 1/20 од 03.03.2020. године, као и у пресуду Кантоналног суда у Бихаћу број К-8/00 од 24.10.2002. године због кривичног дела убиства из члана 171 став 2 тачка 4 КЗ

Федерације БиХ и у пресуду Врховног суда Федерације БиХ Кж. 67/01 од 18.06.2001. године.

Такође, суд је на сагласан предлог странака, на главном претресу од 15.01.2021. године извршио увид у исказе **сведока - оштећеног Штркоњић Але** са записника пред Кантоналним тужилаштвом Унско-Санског кантона БиХ од 14.08.2007. године, са записника о испитивању сведока пред Управом полиције, сектор криминалистичке полиције дана 24.09.2010. године и на главном претресу дана 20.06.2018. године, у записник о саслушању **сведока Бајић Предрага** пред Кантоналним тужилаштвом БиХ Унско-Санског Кантона дана 08.05.2014. године, на главном прстресу од 08.10.2018. године, када му је предочен и исказ који је дао дана 08.07.2014. године у својству сведока пред Кантоналним судом у Бихаћу у предмету број 010К00743813 К против оптуженог Вртунић Младенка, у исказ **сведока Вртунић Младенка** са главног претреса од дана 04.09.2018. године, у исказ **сведока Браиковић Петра** испитаног пред Сектором криминалистичке полиције Унско-Санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине дана 12.04.2013. године, као и на главном претресу од 08.03.2019. године, у исказ **сведока Ђаковић Нећељка** испитаног пред Управом полиције, Сектор криминалистичке полиције Унско-Санског кантона БиХ 08.07.2013. године и на главном претрсу дана 11.04.2019. године, у исказ **сведока Милана Томића** са главног претрса одржаног дана 11.04.2019. године, у исказе **сведока Далиборке Будимир, Добрић Данета и Вени Меліте** са главног претреса одржаног дана 24.05.2019. године.

Суд је у доказном поступку испитао сведоке Будимир Далиборку и Бајић Ненада.

На основу члана 406 став 1 тачка 1 ЗКП-а суд је у доказном поступку извршио увид у записник о испитивању сведока Штркоњић Шефика сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 01.10.2010. године, јер је исто лице преминуло, па је у том контексту извршен увид у поднесак Федерације БиХ Унско-сански кантон МУП-а 05-03/09-13-3-14/19 од 31.01.2019. године којим обавештавају суд да је Штркоњић Шефик преминуо дана 14.04.2016. године, записник о испитивању сведока Керановић Џемала сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 13.01.2010. године, због тога што је наведени преминуо, па је у том смислу извршен увид у извод из матичне књиге умрлих Федерације БиХ Унско-санског кантона Општине Кључ за Керановић Џемала од 22.01.2019. године, записник о испитивању сведока Кањешић Шефика сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 13.04.2012. године, из разлога што је болестан, записник о испитивању сведока Хасанбеговић Едхема сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 12.10.2010. године, јер је болестан и стар, а неће ни да сведочи путем видео линка и записник о испитивању сведока Шабић Акифа сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 06.10.2010. године, с обзиром на то да је сведок болестан и стар.

Наиме, чланом 406 став 1 законика о кривичном поступку је прописано да се осим у случајевима посебно прописаним у овом законику, упознавање са садржином записника о исказима сведока, саоптужених или већ осуђених саучесника у кривичном делу, као и записника о налазу и мишљењу вештака,

може по одлуци суда обавити сходном применом члана 406 овог законика ако су испитана лица умрла, душевно оболела или се не могу пронаћи, или је њихов долазак пред суд немогућ или знатно отежан због старости, болести или других важних разлога. По оцени суда, управо у конкретном случају, а у немогућности да се обезбеди присуство напред наведених лица као сведока у току поступка, оправдано је било прочитати њихове исказе које су дали у својству сведока пред УКП МУП Босне и Херцеговине, сматрајући да је читање исказа на овакав начин у складу са духом ове законске одредбе.

У складу са одредбом Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима и чланом 9 Другог додатног протокола уз ову Конвенцију, суд је у току поступка посредством видео-конференцијске везе испитао сведока-оштећеног Алу Штркоњића, који се, по позиву овог суда, упућеног замолним путем, преко Министарства правде Босне и Херцеговине (Службе за подршку жртвама и сведоцима) изјаснио да због старости жели да буде испитан као сведок једино на тај начин, затим је путем видео-конференцијске везе са Окружним судом у Требињу испитао сведока Бајић Предрага, с обзиром на то да се налази на издржавању казне у КПЗ Фоча по правноснажној пресуди Кантоналног суда у Бихаћу број 01 0 К 008800 14 К од 22.05.2014. године, Вртунић Младенко је испитан путем видео-конференцијске везе са Кантоналним судом у Зеници, имајући у виду да се исти налази на издржавању казне на основу правноснажне пресуде Кантоналног суда у Бихаћу број 01 0 К 007438 13 К од 09.07.2014. године у КПЗ Зеница, а Бранковић Петар је у својству сведока испитан путем видео-конференцијске везе са Окружним судом у Бихаћу, имајући у виду да је због немогућности доласка у суд, изјавио да жели на овај начин да сведочи.

Испитивање се остварује путем техничке везе током суђења, а сви учесници у поступку могу да, у кривично-процесном смислу остваре ону врсту процесне комуникације са сведоком која је иначе могућа када та лица дају исказ док су физички присутна у судници, као што је странкама било у потпуности омогућено постављање питања, с обзиром на то да се ради се о лицима која су из разлога немогућности или отежаног доласка, неспремности или пак лошег здравственог стања и година живота одбили да приступе пред Виши суд у Београду – Одељење за ратне злочине, и прихватили да сведоче путем видео-конференцијске везе, а ради се о исказима сведока, између осталог и сведока-оштећеног Але Штркоњића, који су веома значајни за утврђивање чињеничног стања, тако да су, по оцени суда, задовољени сви критеријуми за прихватање оваквог начина испитивања сведока у конкретним случајевима.

Оптужени Будимир Жељко је у својој одбрани датој на записнику пред судијом за претходни поступак дана 05.07.2013. године, на главном претерсу дана 19.04.2018. године, као и на главном претресу дана 16.06.2020. године, при којој је остао и током поступка, негирао извршење кривичног дела које му се ставља на терет. Навео је да оштећеног Штркоњић Ала, као ни било кога из његове породице не познаје и није му познато из ког разлога га терети да је извршио кривично дело које му се у овом поступку ставља на терет. Истиче да му Але Штркоњић никада није био комшија, јер је његов стан од насеља Рејзовићи удаљен око 1 километар.

Навео је да је критичном приликом, 21.11.1992. године, био на прослави своје породичне славе „Светог Аранђела Михаила“ у кругу породице, у породичној кући свог покојног деде Милоша Будимира, у месту Саница, које је удаљено од града Кључа 18 км. Након тога је пешице са својим кумом Вјештица Миленком отишао у село Завоље, које је од места догађаја у Кључу за који се терети у овом поступку, удаљено око 25 километара, а око 7 километара од његове породичне куће у Саници, са намером да запроси своју девојку, а садашњу супругу. Код девојке је отишао око 20 часова и био све до јутарњих сати, за које време кућу своје девојке није напуштао. У кући су осим његове тадашње девојке били и њен отац, мајка и две тада малолетне сестре. У том периоду, није био војни обвезник, није дужио униформу, нити било какву врсту наоружања. Био је цивил до 01.12 1992 год. када је добио позив да се јави у команду. Јавио се у команди и рекао да се оженио, па су га пустили још месец дана да буде кући и након тога се јавио у јединицу.На ратиште је отишао у Бихаћ .Код деде по мајци, Мире Бокана одлазио је јако ретко, с обзиром на то да је у његовој кући живело више генерација. У војску након завршеног школовања одлази 29. јуна 1991. године и ту борави све до 26. јуна 1992. године и по повратку отвара своју самосталну трговинску радњу отприлике 07. јула 1992. године. Након тога одлази у Купрес на ратиште. На ратишту у Јајцу му је исте године погинуо отац. Након погибије оца, вратио се у команду у Купресу са захтевом да га ослободе војне службе и да би био ближе мајци. Дана 13.10.1992. године раздужио се војне службе и раздужио је лично наоружање, те се враћа као цивилно лице у Кључ, тачније у Саницу која је удаљена 18 километара од Кључа. У Кључу у центру града имао је стан. Није био војни обвезник до 01. децембра 1992. године, када је отишао на ратиште у команду Бихаћ. Навео је да је у то време имао плаву рђу косу, био је висине 185 цм и да је имао око 100 килограма. Навео је да у новембру месецу није било редовно снабдевање струјом, није било редовно воде.

Бајић Предрага познаје још из периода пре рата, виђао га је по граду, а обзиром да се радило о малом месту, сви су се знали. Вртунић Младенка је познавао из града, из виђења, са њим није имао никакавих контаката.

Даље је навео да му је отац металостругар, токар и да се његова мајка зове Невенка, а не Милена, како то у свом исказу наводи оштећени Штркоњић Але.

Посебно истиче да су његова породица и он у овом временском периоду били доста добро материјално ситуирани, тако да није било потребе да упадају у нечију кућу и узимају новац, а да је против њега у току кривични поступак, сазнао је посредством медија.

Након што му је предочен исказ оштећеног Штркоњић Ала од 24.09.2010. године у делу у коме наводи да је заједно са Вртунићем и Бајићем дана 21.11.1992. године био у његовој кући, да су га тукли и тражили новац и злато, оптужени Будимир је истакао да је то неистина или потпуна замена идентитета. У то време није имао никакву пушку, а у цивилном оделу није тада био уопште ту. Тада је имао 21 годину.

На главном претресу одржаном дана 20.06.2018. године током испитивања оштећеног Штркоњић Ала оптужени Будимир Жељко је обраћајући се оштећеном рекао: „Господине Штркоњићу, ја сам Жељко Будимир, да ли се познајемо?"Штркоњић Але је одговорио ја Вас познајем као дечака и као момка и тако дебела нисам Вас знао. Том приликом оштећени Штркоњић Але је категорично рекао био си у мојој кући.

При оваквој одбрани, оптужени Будимир Жељко је остао и у поновљеном поступку, на главном претресу дана 16.06.2020. године. Када је у питању исказ који је Бајић Предраг дао у својству сведока пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине 08.05.2014.године, који је предочен оптуженом Будимир Жељку на главном претресу 16.06.2020. године, а у ком исказу је Бајић навео да је, у зиму 1992.године, док су он, Вртунић Младенко и Будимир Жељко боравили у кафани и разговарали о томе где би могли да пронађу новац, неко од њих дошао на идеју да би то могло да буде код Штркоњић Але, који је живео негде у близини, те да су се затим, сва тројица запутили према кући Штркоњић Але да би тражили новац, оптужени Будимир овакав исказ Предрага Бајића доводи у везу са оним што је касније уследило, будући да је Бајић закључио споразум са Тужилаштвом и признао кривично дело, како би добио мању казну, па је у том контексту, по његовом мишљењу, Бајић Предраг имао интерерс да да управо овакав исказ. Тим пре, што је касније, када је испитиван у овом поступку на главном претресу у својству сведока, Предраг Бајић демантовао наведено и навео да он критичном приликом уопште није присуствовао инкриминисаном догађају.

Браниоци опт. Будимир Жељка, адвокати Драган Тодоровић и Александар Тодоровић, у својој завршној речи навели су да је суд дужан да се руководи претпоставком невисности, те да према томе, за осуђујућу пресуду није довољно ни постојање индиција ни постојање сумње, ни постојање основане сумње, ни постојање оправдане сумње, већ суд мора несумњиво утврдити постојање кривице уколико доноси осуђујућу пресуду. С тим у вези, Тужилаштво није успело у овом поступку пред судом да покаже и да достигне стандард да је превазишло оправдану сумњу које је имало у време када је овај поступак покретан, нити је у току поступка пружило иједан доказ којим би се поткрепили наводи из оптужнице да је оптужени Будимир Жељко извршио кривично дело које му се ставља на терет. Истиче да током овог поступка ошећени Штркоњић Але није препознао оптуженог Будимир Жељка као извршиоца предметног кривичног дела, будући да је још приликом саслушања оштећеног Штркоњића пред Тужиоцем БиХ, исти указао на фотографију број 4 на којој се налази лице са црном косом, док је описујући опт. Будимира, навео да је реч о особи која има светлу косу. Одбрана оптуженог истиче са друге стране да се не може користити исказ из 2014. године који је пред Кантоналним тужилаштвом БиХ дао Бајић Предраг, који је непосредно после тог исказа са Тужилаштвом закључио споразум о признању кривичног дела. Бајић је прво прихватио садржину оптужнице онако како јесте, на основу чега је и донета пресуда, а искључиво из једног разлога да би за себе исходовао што повољнију судску одлуку у погледу дужине затворске казне.

Предлаже да се донесе ослобађајућа пресуда, јер нема доказа да је оптужени Будимир Жељко извршио кривично дело које му се ставља на терет.

У својој завршној речи оптужени Будимир Жељко се у целости придружио завршној речи свог браниоца, истичући да кривично дело које му се ставља на терет није извршио и да није крив.

Суд је на поновном суђењу на основу одредбе члана 462 став 3 ЗКП извео све процесне радње и расправио сва спорна питања на која му је указано примедбама Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине, садржаним у решењу Кж1 По2 1/20 од 03.03.2020. године, па је након пажљиве, савесне и свестране анализе свих изведених доказа, у складу са одредбом члана 16 и 419 ЗКП, како појединачно, тако и у међусобној вези, као и у вези са одбранама оптужених, непристрасно и са једнаком пажњом, утврђујући све чињенице које терете, али и иду у корист оптуженима, донео одлуку као у изреци пресуде.

Сведок оштећени Штркоњић Але је испитан пред Кантоналним тужилаштвом Унско-Санског кантона БиХ од 14.08.2007. године, затим на записнику о саслушању пред Управом полиције, сектор криминалистичке полиције дан 24.09.2010. године, као и на главном претресу дана 20.06.2018. године.

Навео је да је маја месеца 1992. године српска власт, полиција и војска преузела све надлежности у Кључу и околним местима, а Бошњаци и Хрвати су били грађани другог реда и нису имали никаква права. У току рата је и у близини његове куће био постављен полицијски пункт, тачније на удаљености од око 100 метара од његове куће. По граду Кључу су тада почела да се дешавају појединачна убиства за које нису пронађени починиоци. Такође је чуо да су многи припадници Бошњачке националности одвојени у логор Мањача, али он сам је остао у својој кући све до 21.11.1992. године, а своје две ћерке је послао конвојем у Хрватску јер је био уплашен за њихову безбедност. У породичној кући, у месту Рејзовићи, тачније, засеоку Мали Рејзовићи, живео је са супругом Фатимом и њеном мајком Фатом. Око 23 сата дана 21.11.1992. године, чули су да се разбијају врата која воде на горњи спрат куће где су се тада све троје налазили и тада су у ходник ушла два младића у цивилу, упалили су светло и ишчупали каблове од телефона. Обојицу је препознао. Један од њих био је Бајић Петра Драган, звани „Гаги" а други Вртунић Богдана Младенко. Обојица су били његове комшије из насеља Рејзовићи и били су млађе животне доби. Вртунић Младенко је имао нож и кренуо је право према њему а Бајић Драган пиштољ који је усмерио према његовој жени и кренуо према њој. Цело време су псовали и врећали говорећи им: „зар сте још ту? Ј... вам балијску матер, сад ћемо вас клати".

Тражили су им новац и злато и у једном тренутку њему прилази Вртунић и задаје му две резне ране ножем у пределу леве руке, као и једну дубоку убодну рану у пределу зглоба леве руке, а затим му је нанео две резне ране у пределу леве ноге-бутине. За све то време док је он крварио, Вртунић га је тукао и тражио новац. У неком тренутку је један од њих двојице отворио прозор и викнуо трећој особи која је била напољу: „царе уђи, наши су" (записник пред Кантоналним тужилаштвом Унско-Санског кантона БиХ од 14.08.2007. године). На записнику пред Управом полиције, сектор криминалистичке полиције од

24.09.2010. године је рекао: „Циле, улази, нашли смо их и ухватили смо их“. На главном претресу од 20.06.2018. године, на посебно питање оптуженог Будимир Жељка да ли постоји могућност да је речено „Миле уђи наши су“, сведок оштећени наводи „не, не“.

Након извесног времена у кућу је ушао син Будимир Драгана чијег се имена када је испитиван на записнику од 14.8.2007. године није могао сетити, да би на записнику од 24.09.2010. године, рекао да је тај трећи младић био Будимир Жељко у цивилној одећи, син токара Драгана и мајке Милене. По његовој процени у то време није могао имати више од 20 година, био је веома млад, мршавији и средње висине, у цивилној одећи, а код себе је имао аутоматску пушку.

Бајић Драган га је почео бесомучно туђи, тражећи новац, а његову супругу је узео Вртунић Младенко и силом одвукао у суседну собу. Тукли су га Будимир Жељко и Бајић Предраг и то шакама, кундацима и ногама по свим деловима тела тражећи новац и злато. Био је отечен од удараца, као да су га пчеле појеле. Од тих удараца је изгубио свест и пао у ходник. Полили су га водом, и након што је дошао свести наставили су га туђи и тражити новац. Из џепа је извукао око 700 немачких марака.

Када је Бајић Предраг узео новац, поново је почео да га туче заједно са Будимир Жељком. Тражили су од њега још новца тврдећи да он има још новца који је сакупио у намери да купи нови ауто. Из куће су га извукли Бајић и Будимир. Изашли су у двориште и мотиком је у башти која се налази иза његове куће, ископао 5.500 ДМ и предао им.

Даље наводи да је за све то време Вртунић Младенко био у кући са његовом супругом и њеном мајком. Када су узели од њега новац, дошли су до улазних врата његове куће, уз степенице и почели да броје новац. Видевши да су Бајић и Будимир Жељко заокупљени бројањем новца, одлучио је да побегне. Бежао је према кући комшије Бранковић Петра која је удаљена од његове куће 150-200 метара. На записнику од 14.8.2007. године је навео да када је био на пола пута чуо је један пуцањ из пиштоља. На записнику од 24.09.2010. године навео је да је чуо рафалну пуцњаву из аутоматских пушака, која је долазила из правца његове куће.

На главном претресу од 20.06.2018. године је објаснио да је пуцањ који је чуо или био за њим зато што се дао у бекство, или се тај пуцањ чуо у кући, то није могао одредити. Након што му је одбрана предочила да је навео 2010. године да је чуо рафалну пуцњаву из аутоматских пушака, која је долазила из правца његове куће, сведок је навео да је највероватније тај дуги рафал ишао за њим да га убије, а ови други можда су били у кући. За њим је било више метака, а у кући је чуо као пиштољ.

Имао је осећај да Бајић и Будимир пуцају у његовом правцу. Успео је доћи до Петрове куће, али му Петар није отворио врата па је отишао до Самарџија Миленка званог Мока који је помагао муслиманима у том периоду. Миленко је одмах позвао телефоном полицијску станицу. Након 10-так минута код Миленка је дошао полицајац Томић Милан са полицијским аутомобилом

марке „Голф“. Испричао је Томићу шта се десило њему и његовој фамилији. Мисли да је Томићу том приликом рекао и имена нападача. На главном претресу од 20.06.2018. године, наводи да није смео рећи ко су нападачи.

Томић Милан га је одвезао у Дом здравља Кључ да му се укаже помоћ, али у полицијско возило га је примио тек након што су Миленкова супруга и Миленко ставили два ћебета да му не испрља седиште јер је пуно крварио. У Дом здравља је дошао његов брат Штркоњић Шефик, Бранковић Петар и Шабић Акиф. До доласка у кућу није знао шта се тачно десило, а када је дошао у кући је било људи, биле су жене које су опремале његову супругу и њену мајку за ценазу. Касније су му неке од ових жена испричале да је његова супруга погођена пиштољем у пределу главе и то највероватније да су јој пуцали кроз уста, а да је њена мајка убодена ножем у пределу срца, као и да је била увиђајна екипа.

На записнику од 24.09.2010. године, навео је да му је Бранковић Петар рекао да је његова супруга Фатима убијена из пиштоља на начин да јој је испуцано кроз уста, а да је Кољић Фата убијена убодом ножа у пределу срца.

На главном претресу од 20.06.2018. године навео је да је тек онда када је дошао кући, чуо да су му „жена и пуница убијене“, док је на посебно питање браниоца оптуженог и предочавања исказа од 2007. и 2010. године да наведе која изјава је тачна, навео да му је Бранковић Петар рекао да је његова супруга Фатима убијена из пиштоља, а њена мајка Кољић Фата убијена ножем и да му је то била прва вест да је чуо да нису живе.

Истог дана су сахрањене у месту Рејзовићи, а обдукција њихових тела је обављена 1996. или 1997. године.

Након овог догађаја, разни људи, међу којима су били и представници Међународног црвеног крста су му помогли да дође прво до Бања Луке где се лечио 10-ак дана, а затим до Загреба где се срео са својим ћеркама које су живеле у Хрватској, у месту Водице. Истиче да се у Хрватској лечио такође два месеца, ту су боравили све до 1993. године, када су конвојем пребачени у Шведску, где и данас живи.

За Будимир Жељка наводи да га познаје још док је био дечак, а познаје и његове родитеље, будући да је Будимир одрастао у кући свог деде Бокан Мира, која је била на удаљености 200-300 метара од његове куће. Ту је провео скоро цело детињство док су му родитељи радили. Објашњава да се са спрата његове куће може видети кров куће Бокан Мира, али се не види цела кућа. Додаје даље да познаје и многе друге чланове породице Будимир Жељка и то како његовог деду, тако и сву осталу фамилију, да му се мајка звала Милена, а да је Будимиров отац радио у предузећу "ШИП", те да су у тој кући живели бројни чланови њогове породице. Одлазио је код њих и са дедом оптуженог Будимир Жељка, Бокан Миром, пекао ракију. Објашњава да није улазио у кућу, већ је био испред куће где се и пекла ракија. Даље наводи да је у време инкриминисаног догађаја оптужени Будимир Жељко имао између 20 и 22 године. Био је знатно млађи од њега и живео је у граду Кључу, а описујући га физички како је изгледао, наводи да је имао плаву светлу косу „блонд“, да је био нижи од њега

растом, али средње висине, мршавији. Виђао га је и у пролазу, у друштву или код деде. Будимир Жељко, Бајић Предраг и Вртунић Младенко су особе које је и раније познавао, а после догађаја од 21.11.1992. године, они му не излазе из главе и њихови ликови и њихов екстремизам.

На главном претресу од 20.06.2018. године, након што је оптужени обраћајући се сведоку оштећеном рекао „ја сам Жељко Будимир", да ли се ми познајемо, сведок Але Штркоњић је рекао „ја Вас познајем као дечака и као момка и не тако дебела нисам Вас знао, у цивилу си био у мојој кући" (транскрипт аудио записа са главног претреса, стр. 30). Након што му је на главном претресу од 20.06.2018. године предочена одбрана оптуженог Будимир Жељка у делу у коме је навео да он није био у његовој кући, сведок оштећени је навео да је био сто посто у његовој кући.

Након што је оштећеном Штркоњић Алу на главном претресу од 20.06.2018. године предочена фотодокументација Управе полиције Сектора криминалистичке полиције Уснко-Санског Кантона МУП БиХ број 05-1/04-5-740/10 од 1.10.2010. године, и то фотографије које се налазе на страни „212 списа предмета", сведок Штркоњић Але је показао на трећу фотографију гледано с лева на десно у првом реду, која је означена редним бројем „5" (на фотографији број „5" се налази Бајић Предраг), од два реда фотографија и навео „да би требало да је то Будимир Жељко". За Бајића је навео да је на фотографији четвртој по реду, гледано с лева на десно, у првом реду, а означеном под редним бројем „7". За Вртунића наводи да је на првој фотографији гледано са лева на десно у другом реду, означеној редним бројем „3" (на страни 212 у списима предмета Вртунић Младенко је на фотографији под редним бројем „10").

Након што је на главном претресу заменик тужиоца за ратне злочине предочио оштећеном Штркоњићу фотодокументацију и његове наводе из претходног поступка да је на фотографији број „4" оптужени Будимир Жељко, Штркоњић Але је рекао да не препознаје то лице. На ову примедбу, оштећени је одговорио да су му сада фотографије које му се предочавају посредством видео линка нејасне, мутне, те је могуће да је раније другачије говорио, када су пред њим директно биле те исте фотографије које су биле јасније и на којима је могао све детаљно видети.

На главном претресу од 20.06.2018. године, упитан од стране оптуженог Будимир Жељка да ли је имао неке посекотине од ножа по глави, оштећени је изјавио да није имао, али је имао ударце.

Навео је да се придружује кривичном гоњењу и да истиче имовинско правни захтев, чију висину није определио.

Сведок Бајић Предраг је свој исказ дао пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона дана 08.05.2014. године, као и на главном претресу од 08.10.2018. године када му је предочен и исказ који је дао дана 08.07.2014. године у својству сведока пред Кантоналним судом у Бихаћу у предмету број 010К00743813 К против оптуженог Вртунић Младенка.

Испитан дана 08.05.2014. године, навео је да је био војно ангажован 1991. године, а дана 14.10.1991. године добио је позив од тадашње ЈНА да се јави у резервни састав. Одазвао се позиву и распоређен је у Пету Козарску бригаду, одакле су били војници са подручја Приједора, а он је у тој јединици био возач камиона „110-ка" и са својом јединицом је био распоређен на подручју Хрватске код Бијелих стијена близу града Кутина. Када су на то подручје дошли плави шлемови и његова војска се повукла из Хрватске, он се вратио у град Кључ, али је ускоро поново мобилисан, у Седамнаесту кључку бригаду Војске Републике Српске, са смештајем у касарни Кула код Мркоњић Града, одакле је његова јединица пребачена у Доњи Вакуф, у реон села Кошћани, и ту био ангажован као возач камиона „110-ке". За време боравка на положајима, добијали су допуст да иду кући на одмор у трајању од 5 до 7 дана. На одмор су одлазили у униформама, а он је за све то време носио СМБ војну униформу и аутоматску пушку са припадајућим рамом за муницију.

Даље је навео да је у зиму 1992. године, једном приликом, боравио у кафани са Вртунић Младенком и Будимир Жељком и била је ноћ, када су разговарали о томе где би могли пронаћи неки новац, при чему су мислили на преостало муслиманско стновништво у Кључу. Причајући о томе неко је споменуо да би новац требао имати Штркоњић Але, чија се кућа налази близу главног пута при уласку у град Кључ, у насељу Рејзовићи.

Њих тројица су се тада из кафане запутили према кући Але Штркоњића, како би од њега тражили новац. Били су у војним униформама, а од наоружања он је имао аутоматску пушку. Вртунић Младенко је такође имао аутоматску пушку и нож, а Жељко Будимир је са собом носио ловачку пушку-пумпарицу. Када су стигли до куће Але Штркоњића, Жељко Будимир је провалио у кућу и сва тројица су ушли унутра. Када су ушли у ходник у коме је горело светло са сијалице, Але је изашао из собе и ушао у ходник где су стајали. Тражили су му новац, али је он рекао да нема ништа. Вртунић Младенко је пришао Штркоњићу и секао га ножем по рукама тражећи му новац. Не сећа се да је он лично ударио Штркоњића, али зна да су га ударали Вртунић Младенко и Жељко Будимир. Све време док су били на спрату куће Але Штркоњића, у остале просторије улазили су Вртунић и Жељко Будимир, а он је стајао у ходнику. Када је на крају, под притиском, Але Штркоњић признао да има неки закопан новац у дворишту. Повео га је у двориште како би му Штркоњић показао где се налази новац. У кући су остали Будимир и Вртунић. Але Штркоњић је испод црепа у башти ископао запаковане новчанице, немачке марке, било их је више. Њему је оштећени Штркоњић тада предао новац, а он је отишао до куће, где је испод светла код улазних врата почео да пребројава новац. Ту прилику је Штркоњић искористио да побегне. Почео је да бежи у правцу центра града. Он је у том тренутку викнуо Вртунићу и Будимиру да Штркоњић бежи и кренуо је за њим. Тада је чуо да су у близини Штркоњићеве куће испаљена два метка, појединачно, при чему наводи да размак између пуцњева није био велики. У том тренутку он није знао шта се дешава у кући, јер је трчао за Алом, међутим, пошто је био под дејством алкохола, није успео да га стигне, Але је наставио да бежи према центру града, па се вратио до његове куће, када је видео Вртунића и Будимира да га чекају преко пута Алине куће на једном брежуљку. Новац од 5.500 немачких марака који је он имао код себе, а који му је дао оштећени Штркоњић, је поделио са Вртунићем и Будимиром и тада су се растали, свако је

отишао својој кући. Тек сутрадан је сазнао да су те вечери у Штркоњићевој кући убијене његова жена и женина мајка, а причало се да је убиство починио Жељко Будимир.

Такође је истакао да је Ала Штркоњића познавао још пре рата, јер је радио са његовим оцем у истој фирми „РОПС" и зна да је Але добро познавао Вртунић Младенка, јер се његова кућа налази у близини. Познато му је да су и Вртунић и Будимир били припадници Војске Републике Српске, али нису били са њим у истој јединици, при чему напомиње да се са Вртунић Младенком није посебно дружио, јер је Вртунић био доста старији од њега, али су се знали из кафане где би понекад попили пиће. Будимира је познавао пре рата, ишли су у исту Основну школу у Кључу и био је млађи од њега, познато му је да је Жељко Будимир живео са својим родитељима пре рата у једној згради у центру града и истиче да се после овог догађаја у кући Але Штркоњића, више нису дружили међусобно.

На главном претресу дана 08.10.2018. године, сведок Бајић Предраг је променио свој исказ који је дао дана 08.05.2014. године и остао код исказа који је у својству сведока дао у предмету против оптуженог Вртунић Младенка дана 08.07.2014. године пред Кантоналним судом у Бихаћу у предмету К број 010К00743813. Навео је да се сећа да је једном приликом, у јесен 1992. године седео са Станчевић Милетом сада покојним и Крајцер Драшком, у кафићу у Кључу и да су том приликом сви били пијани, па су у таквом стању, не сећа се на чију иницијативу, отишли до куће Але Штркоњића да траже новац. То је било око 10-11 часова увече, покуцали су на врата, Але није отворио, па је неко од њих, не сећа се ко, разбио стакло, у вратима је био кључ и ушли су у кућу. Миле Станчевић који је у рату погинуо, почео је да малтретира Ала Штркоњића и његову супругу, тражећи им новац. Будући да је Але рекао да има нешто новца, он је са њим изашао испред куће где је испод једног црепа било закопано око 5.000 марака, које је Але извадио и дао му. Међутим, када су кренули ка кући, оштећени Штркоњић је почео да бежи, а за њим су потрчали у намери да га стигну он и Крајцер Драшко, док је Станчевић Миле остао у кући. У том тренутку су чули два пуцња из куће где је био Станчевић Миле. Када је Станчевић изашао из куће, сви заједно су сели у аутомобил и отишли у село Преља, општина Рибник код Крајцер Драшка.

Негирао је да је са њима том приликом био оптужени Жељко Будимир наводећи да је у питању грешка и очигледно замена идентитета, јер је присутан био Станчевић Миле, а Будимир и Станчевић личе један на другог, па је вероватно дошло до замене идентитета. Такође, истиче да критичном приликом у кући није био ни Вртунић Младенко, иако је и он исто осуђен.

Објашњавајући даље зашто је у исказу који је дао 08.05.2014. године пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона, детаљно описао да су критичном приликом осим њега у кући Але Штркоњића присутни били и Вртунић Младенко и Будимир Жељко, сведок Бајић Предраг наводи да је могуће да је реч о тренутку када је он склапао споразум о признању кривичног дела са тужилаштвом. Споразум је потписао у присуству адвоката, али наконо што је споразум потписан, његов адвокат је напустио просторију, а он је још неко време остао сам са замеником тужиоца и тада је тужилац почео

да га уцењује да ће добити 20 година затвора, да ће му пронаћи да је учествовао у још неком кривичном делу и слично, услед чега је он на крају и потписао то што му је дато. Наводи да је тужилац сам диктирао оно што му је дао да потпише, те да се не сећа да је у тој изјави од стране тужилаштва упозорен да давање лажног исказа представља кривично дело за које је запрећена казна затвора од 5 година.

Истакао је да у том моменту није био при себи, јер је пио неке лекове због психичких проблема будући да се налазио у притвору.

Навео је и да је у том периоду пио али одговорно може да потврди да ни Вртунић, ни Будимир критичном догађају нису присуствовали.

Када је у питању Жељко Будимир, навео је да њега познаје још из школских дана, а појашњавајући зашто би неко заменио Будимира и Станчевић Милета, наводи да њих двојица личе, а да је Станчевић Миле живео на двадесетак километара од Кључа, тако да га је по његовој претпоставци оштећени Штркоњић вероватно заменио са Будимиром.

Додао је још и то да није спорно да је лично познавао Штркоњић Ала, као и да је Штркоњић познавао њега.

Сведок Вртунић Младенко испитан на главном претресу од 04.09.2018. године, наводи да је у периоду 1992. године био у својству грађанског лица на служби у ЈНА у Ријечком корпусу, а да су затим прешли у Црну Гору, након чега је он отишао код родитеља у Кључ, а затим на аеродром у Маховљане. На аеродрому је био распоређен и војно ангажован као грађанско лице на служби у ЈНА, а радио је као возач аутобуса. У Кључу је живео у новом насељу, Мали Рејзовићи.

Када се критични догађај десио није био у Кључу. У Кључ је дошао сутрадан, из разлога што те 1992. године није било превоза.

Будимир Жељка познаје из виђења, али се нису дружили, с обзиром на велику разлику у годинама. Не може да се сети да ли се уопште са Будимир Жељком видео током 1992. године. Познато му је да је Будимир Жељко становао у граду Кључу, али не зна тачно где и познато му је да је Будимиров деда Миро Бокан, живео близу његове куће у насељу Рејзовићи. Претпоставља да је Будимир Жељко долазио код свог деде. Није му познато да ли је Будимир Жељко био војно ангажован у периоду 1992. године, с обзиром на то да је био много млађи од њега, па такве информације није имао.

Бајић Предрага је познавао из виђења али са њим се никада није дружио, а познавао је и његовог оца који је био возач аутобуса.

Штркоњић Ала познаје и његова кућа је од Алине удаљена око 200 до 300 метара. Познато му је да је био кондуктер у аутобуском предузећу у Кључу, да је његова жена Фатима била трговац и то је све што зна о њима. Напомиње да са њима није ни контактирао, осим што их је поздрављао на улици.

Објаснио је да је Штркоњић Але у својој лажној изјави навео да је био критичном приликом 1992. године на ћелаво ошишан, да је био у маскирној униформи, наоружан аутоматом и ножем, међутим он никада није био на ћелаво ошишан, никада није носио маскирну униформу, нити дужио аутоматску пушку, био је грађанско лице на служби у ЈНА, некада је дужио карабин, а после полуатоматску пушку, нож није носио, али на ћелаво никада није био ошишан.

Сведок Браиковић Петар испитан пред Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине дана 12.04.2013. године, као и на главном претресу од 08.03.2019. године, наводи да је 1992. године живео у Кључу, у насељу Мали Рејзовићи, општина Кључ.

Иначе, Кључ је у то ратно време - новембра месеца 1992. године био полупразан, муслиманско становништво је већим делом напустило град због сукоба са војском, сам град Кључ није имао струју, и током ноћи се мало ко кретао по граду.

Рат који је на подручју општине Кључ започео негде крајем маја 1992. године, затекао га је у кући. Наводи да он лично није био војно ангажован у оперативним јединицама Војске Републике Српске, него је све време имао радну обавезу у својој школи где је радио, због здравствених проблема. У војсци је боравио врло кратко и то крајем 1995. године. Његова кућа налази се у Малим Рејзовићима, а то насеље је како објашњава, било углавном насељено муслиманским живљем. Рејзовићи је мање насеље на улазу у град и у то време знали су углавном све комшије, али је он углавном знао старије комшије.

Прве комшије су му биле Штркоњић Шефик, Штркоњић Але, Штркоњић Селим, Малчиновић Шериф и други. Наводи да је имао изузетно коректан и добар однос са свим комшијама Бошњацима, а најбољи однос који може назвати пријатељским имао је са Штркоњић Алом, а он лично је у њиховој кући становао 4-5 година, док није саградио кућу, а касније му је Але помогао да купи земљиште и направи кућу у његовој близини, па су се због тога често и посећивали. Током 1992. године по његовом сазнању Але је живео у својој кући са супругом Фатмом и њеном мајком Кољић Фатимом. С обзиром на ратно стање, Бошњаци, а и његове комшије биле су у страху.

Навео је да се сећа да је била јесен 1992. године када је једном приликом боравио код свог комшије Бокан Мире, који је том приликом пекао ракију. Сећа се да су поред њега ту били још и комшије Вртунић Богдан, Миро и Рашид Драгановић. Те вечери се напио, али памти да је својој кући отишао после 21 сат и одмах заспао. Када је ујутру устао, пред кућом је пронашао неки бели чаршав који је био крвав, што га је веома зачудило. Када је мало боље погледао испред своје куће видео је да пред кућом Але Штркоњића стоји један резервни полицајац. Пошто то није далеко, отишао је до полицајца чијег имена не може да се сети, да га пита шта ту ради, а он му је том приликом саопштио да су у Алиној кући убијене Штркоњић Фатма и њена мајка Кољић Фата. На његово питање где је Але, одговорио му је да не зна и да Але није у кући. Такође полицајац му је рекао да он чека увиђајну екипу. Полицајац му није дозволио да уђе у кућу, да види шта се десило, јер се чекала увиђајна екипа. Потом је отишао до куће у којој је становао Самарџија Миленко звани „Мока“ да би га

питао да ли нешто зна о овом догађају. Познато му је да су се они често посећивали. „Мока“ му је рекао да је те вечери до њега дошао сав крвав Штркоњић Але и да га је он одвезао у Дом здравља Кључ. Након тог сазнања отишао је до Дома здравља, ушао унутра и у пријемној амбуланти видео Алу како лежи. Видео је да му је рука била замотана, а на његовом лицу се видело да је престрашен и није могао ни да прича. Сећа се да га је питао како је, а да му је Але на то одговорио да ће преживети. Такође сећа се да га је Але питао за своју супругу и њену мајку, да ли зна како су, међутим он му није рекао, иако је у том тренутку знао да су обе мртве.

После тога је отишао у насеље Шехиће да би пронашао Алиног пријатеља Шабић Акифа, да он дође у болницу и да му каже за смрт жене и женине мајке. Са Акифом је дошао до Дома здравља, а он је отишао на друго место. Поново је после тога дошао до куће Штркоњић Ала, а Але је већ био у кући свога брата. У Алиној кући у ходнику видео је да су врата отворена од просторије дневног боравка. Ушао је у ту просторију и видео Алину жену Фатму како лежи мртва, са разбијеном главом. На поду је видео један комад темене кости са њене главе, па је закључио да је морала бити убијена неким тупим и тврдим предметом. Одатле је отишао у другу собу где је лежала Кољић Фатима, која је такође била мртва, али на њој није видео никаквих трагова. Након тога сећа се да је договорено да се ове жене сахране на гробљу у Рејзовићима.

Он и друге комшије Бошњаци су однели путем до гробља мртва тела и тамо су их и сахранили. Тога дана касније отишао је да види Штркоњић Алу, који је био у кући свог брата Шефика и који није присуствовао сахрани жене и њене мајке, а када га је питао шта се десило те критичне вечери у његовој кући, Але му је испричао да су они легли да спавају, а у неко доба ноћи његову кућу напала су нека лица, провалили су и ушли у кућу, њега су секли ножем, а његову жену исто тако тукли и малтретирали. Такође му је рекао да су од њих тражили новац, затим да су њега извели из куће и да је он откопао неки новац који је раније био закопао у својој башти иза штале, а затим како му је рекао успео је да побегне, док су они бројали новац на степеницама његове куће, окренути према светлу, чега се добро сећа.

Објаснио је да га је у том тренутку упитао да ли зна ко су извршиоци, на шта му је Але одговорио да зна, али му није рекао имена и презимена. Међутим, био је упоран и инсистирао да му каже ко су нападачи, да ли је то неко од њих, Але који је био престрављен, рекао му је да је једног виђао код гараже предузећа „Ропс“ које се налази испод њихових кућа, па је закључио по изразу његовог лица да он зна нападаче, али њему не жели да каже ко су, иако је са њим био у изузетно добрим односима.

Испитан на главном претресу 08.03.2019. године, наводи да му је Штркоњић Але рекао „Перо немој да ти говорим, то су комшије“, а на питање „Па знаш ли их“, Штркоњић је рекао „Па неке знам“.

Не може тачно да се сети, али мисли да је Штркоњић Але ту ноћ преспавао код свог брата, а да су се њих двојица поново видели сутрадан, када му је Але рекао да ту не сме и даље да остане да спава, јер ће нападачи поново

доћи и убити га. Предложио му је да преко дана буде ту, а да ноћу долази код њега у његову кућу да спава, и тако је и било. Штркоњић Але је неколико ноћи спавао код њега, међутим иако је сваки пут покушавао да сазна од њега имена нападача, Але му није открио њихова имена, само је говорио да би хтео да оде из куће, јер се бојао да ће га нападачи пронаћи и убити.

Затим је контактирао свог рођака Бранковић Данета из Бања Луке који је радио као резервни старешина у МУП-у Бања Лука, и који је знао Штркоњић Алу јер је долазио код њега када је био подстанар код Штркоњића. Замолио га је да помогне Штркоњићу, на шта је Дане и пристао. Након тога, његов рођак Дане Бранковић је одвезао Алу у Бања Луку, одатле је, како је касније чуо, Але отишао у треће земље као избеглица. Од тада га није видео. Наводи да га нико није саслушавао у вези са овим критичним догађајем.

Пред њим нико није спомињао имена извршилаца, можда из разлога што је Србин, али је потпуно сигуран да Але зна нападаче, да их је препознао.

Даље наводи да је познавао добро Бајић Предрага и Бајић Ненада, синове Петра Бајића, за које је чуо да су били несташни, да су ишли на ратишта, слабије их је лично познавао зато што су били млађи. Што се тиче Вртунић Младенка њега је добро познавао, за њега може да каже да је био добар, али да се рано одао алкохолу.

Што се тиче Будимир Жељка, њега не познаје, не сећа га се, али зна да је његов отац Будимир Драган био токар и зна да је погинуо почетком рата. Будимир Жељко му није био комшија, он је живео у граду.

Сведок Ђаковић Нећељко је у свом исказу који је дао пред Управом полиције, Сектор криминалистичке полиције Унско-санског кантона БиХ 08.07.2013. године и на главном претерсу дана 11.04.2019. године, навео да су га у мају 1992. године ратна дешавања затекла у Кључу. Пошто није могао да се врати у Србију остао је у Кључу и јавио се у тадашњу СЈБ Кључ где су га ангажовали у резервни састав све док се не стекну услови да оде у Србију. Носио је полицијску униформу и пиштољ калибра 7,52 мм које је задужио у Србији. У СЈБ Кључ задужио је полуаутоматску пушку и одређено је да ради на пословима и задацима позорника, контроле и регулисања саобраћаја и патролне службе, послове је започео да ради 27.05.1992. године и то је радио све до завршетка рата. Наводи да никада није радио сам, углавном је радио са једним или двојицом колега. Када би послове обављао у позорној служби, онда би радили на позорном реону града Кључа, а свакодневни полицијски посао био је да одржавају јавни ред и мир, да брину о сигурности живота грађана и њихове имовине. Сећа се да је био једанаести месец 1992. године када је требало да ради у позорној служби у смени од 00 до 08 сати у граду Кључу. Био је код куће када је нешто мало након 23 сата увече дошло полицијско возило, колико се сећа мисли да је тим возилом дошао помоћник командира СЈБ Кључ, Томић Милан, који му је рекао да се спреми и одмах да крене у полицијску станицу на извршење задатка.

Томић Милан и он отишли су до полицијске станице где их је чекао њихов колега Танасић Драшко, па су сва тројица отишли у насеље Рејзовићи на

излазу из Кључа у правцу Босанског Петровца. У аутомобилу је сазнао да је Самарџија Миленко звани Мока путем телефона назвао дежурну службу и да је пријавио да се у кући Штркоњић Але дешавају убиства. Пред кућу Але Штркоњића они су дошли негде око 23:15 часова, и из возила су изашли он и његов колега Танасић и трчећи дошли до куће док је Томић Милан возилом отишао према граду. Никога нису затекли на лицу места. Прилазећи кући приметио је да су унутра упаљена светла и да су широм отворена улазна врата, метална врата, која воде на спрат куће.

Испитан на главном претресу дана 11.04.2019. године, наводи да се не сећа да ли је било осветљења, зна да су имали полицијске лампе које су носили.

Његов колега и он су ушли кроз ходник на спрат куће, где су видели крв по поду. Из ходника су била отворена прва врата са десне стране, где су ушли у једну просторију у којој су видели да су отворена врата спаваће собе. Када су ушли у спаваћу собу на брачном кревету су затекли тело жене за коју је касније сазнао да се зове Штркоњић Фатма, тело је било у седећем положају и наслоњено једним делом на ноћни ормарић. Приметио је да није имала део главе, а около по соби и кревету било је пуно крви и ткива. Видео је да је тој жени повреда нанета тупо тврдим предметом, што је касније и потврђено јер су у шпајзу пронашли једну велику секиру која је била крвава, и на истој је било доста перја. Излазећи из те просторије отишли су у следећу на којој су врата била затворена, и која просторија се налази у ходнику на спрату улазних врата. Отворили су врата и тамо пронашли једну старију женску особу која је лежала у кревету покривена јорганом, пришли су и видели да је жена мртва. Када су подигли јорган са ње видели су да на кревету и на жени има доста крви, претражили су и друге просторије, али ништа и никога нису пронашли, док су ствари и предмети у тој кући на спрату били испретурани. Након тога изашли су из куће и извршили преглед око куће, али никога нису пронашли. О својим запажањима су обавестили дежурног у СЈБ Кључ који им је рекао да ту остану на обезбеђењу лица места до доласка увиђајне екипе, а увиђај ће се обавити у јутарњим сатима. Њих двојица су остали испред куће целу ноћ. Познато му је да су на увиђај дошли Тепић Нећо, Гавриловић Гојко који је био криминалистички техничар, као и истражни судија Гњатовић Жељко и доктор Мацановић Стојан. По завршетку своје службе сећа се да је отишао у полицијску станицу, и да је у књигу позорника својеручно написао извештај из те службе. Његов колега Танасић и он када је свануло јутро, изашли су у обилазак куће и дворишта иза куће и сећа се да је била једна бетонска стаза која је водила до штале, на којој стази су пронашли једну чауру од пиштољске муниције, чини му се да је у питању био калибар 7,65 мм и ту чауру су пронашли у близини наслаганог црепа. Такође је видео да на том месту на стази има доста крви, а крви је било и на целој бетонској стази. Што се тиче откривања и хватања и пријављивања извршилаца ових убистава, његов колега и он те вечери више нису имали никаквих других сазнања. Сећа се да су радници криминалистичке полиције СЈБ Кључ водили истрагу, али му није познато до којих резултата су дошли. Наводи да се није укључивао даље у истрагу.

Када је у питању Будимир Жељко, наводи да је њега познавао, да је био фин, кокретан момак, да је био са њим у резервном саставу полиције и извршавао своје обавезе као што су и сви остали извршавали. Што се тиче

изгледа, истиче да је Будимир можда имао само стомак и мало више косе, а иначе је изгледао као што и данас изгледа.

Објаснио је да је Бајић Предрага, сина Петра из Кључа, упознао једном приликом, приликом службене евиденције према њему, познато му је да је он на силу својевремено одузео неко путничко моторно возило марке „Аскона" од извесног човека из села Пољер, а он је ишао на ту интервенцију и сећа се да су од њега одузели управо то возило, касније је сазнао да је Бајић Предрагу надимак „Парага", при чему наводи да је ова интервенција била пре почињених убистава. Такође наводи да је на извештају из књиге извештаја позорника за дан 21/22.11.1992. године његов потпис и све што стоји у извештају је он написао и иза тога одговорно стоји.

Сведок Штркоњић Шефик, брат Штркоњић Ала, у свом исказу који је дао пред Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине од 01.10.2010. године, навео је да је до 1992. године живео и у Кључу, у насељу Мали Рејзовићи. У Кључу је остао да живи све до 20.02.1995. године. Агресија која је на град Кључ и уопште БиХ извршена од стране војске и полиције СДС-а, затекла га је у кући где је боравио са породицом. Даље наводи да су од 27.05.1992. године од када су припадници српске војске и полиције заузели власт у Кључу, почела малтретирања несрпског становништва, убијања, силовања, прогони, исељавања, паљења и пљачке, а све су то радили припадници војске, полицисјких и паравојних формација.

Сећа се добро да је 21.11.1992. године нападнута кућа његовог брата Ала Штркоњића, која се налазила на око 50 метара од његове куће у насељу Мали Рејзовићи. Познато му је да су те ноћи када се напад десио, у кући оштећеног Штркоњић Ала, поред њега биле присутне и његова супруга Фатма и њена мајка Кољић Фата. Наредног јутра срео је свог комшију Бранковић Петра, са којим је имао договор да му поткује коња, али му је Петар рекао да то неће радити, јер су у току претходне ноћи убијене супруга и таштa Штркоњић Ала, а да је његов брат Але повређен и да је у болници. Одмах након тога је заједно са Бранковић Петром и Шабић Акифом отишао у болницу у Кључ где се налазио Але Штркоњић. У болници га је затекао у лежећем положају, имао је замотану леву руку и леву ногу, видео је да има повреде по глави, црвенило, плаветнило, а поред тога и неколико расекотина. Тада му је Але испричао да су му кућу напала три човека, да је он успео да побегне, али да не зна шта се десило са његовом супругом и њеном мајком. Мало касније тога дана су превезли Штркоњић Ала до његове куће. Сећа се да су Али Штркоњићу саопштили да су му жена и њена мајка убијене, тек када су стигли до његове куће. У том тренутку Але му је рекао у поверењу да су све то урадиле њихове комшије и то Предраг син Пере, Вртунић Младенко, син Богдана и Жељко, унук Мире Бокана, али му је истовремено рекао да то никоме не говори, јер би их могло коштати живота. Тог истог дана су сахрањене Алетова супруга Фатма и њена мајка Кољић Фата на гробљу у Великим Рејзовићима. Але није ишао својој кући, него се и даље крио мало код њега, а мало у комшилуку, како га убице не би пронашле и убиле. Познато му је такође, да је Штркоњић Але десетак дана након тога отишао у Бања Луку, а касније је отишао у Хрватску и Шведску.

Даље наводи да добро познаје Предрага Бајића, Младенка Вртунића и Будимир Желька. Са њима у друштву је био и извесни Тодоровић Драган из Доњег Рибника. За њих све је чуо да су за време боравка у Кључу у овом периоду, нанели пуно зла муслиманском народу, чак су управо њих четворица често долазили и код њега кући из које су га истеривали. У томе су и успели током 1995. године када су га истерали из куће уз претње да ће га убити, да би се затим у његову кућу уселио Тодоровић. Напомиње да се пет-шест месеци пре него што се Тодоровић уселио у њеогву кућу, на први спрат куће уселио неки Србин из Купреса чије му име није познато. Када га је тај Тодоровић истерао из куће, он и његова жена су уз помоћ једног Србина отишли у Бања Луку, одакле су затим отишли у Травник, из Травника у Зеницу, па у Немачку. У кључ се вратио по његовом ослобођењу 11.01.1996. године.

Сведок Керановић Џемал је у свом исказу који је дао пред Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине од 13.10.2010. године навео да је за време ратних дешавања у БиХ живео у граду Кључу, у насељу Мали Рејзовићи. У тој кући је живео и када је извршена агресија на Бихаћ. Објашњава да је од 27.05.1992. године започело са чишћењем терена, а затим су уследила убиства, пљачке, паљевине и прогони несрпског становништва, као и одвођење у логоре. Он није био одведен у логор, али је доживео страшну тортуру и трпео разна друга понижења за време боравка у Кључу у том периоду.

Добро се сећа дана 21.11.2011. године када је у јутрањим сатима изашао у своје двориште и тада га је комшија позвао и рекао му да су претходне ноћи убијене Штркоњић Фатма и њена мајка Кољић Фатима у њиховој кући, а да су Штркоњић Алу нанете повреде ножем и да се налази у Дому здравља у Кључу. Побегао је и тако се спасао да и њега не убију. Том приликом комшија му је рекао да су сигурно они следећи на реду за убиства. Јако се уплашио када је то све чуо. Познато му је да су Фатма и Фата сахрањене истог дана на гробљу у Рејзовићима у Кључу. Након повратка кући, његова мајка је свим присутним укућанима испричала како је затекла Фатму и Фатиму мртве у њиховој кући. Фатима је била у једној соби на каучу, лежала је на леђима и око ње је свуда било крви, закључила је да је заклана, јер је имала велики пререз на грклану. Фатму је затекла у спаваћој соби на лежају у полуседећем положају, при чему је истакла да није имала пола главе.

Наводи да му је познато да се Штркоњић Але након овог догађаја скривао по селу и да није спавао код куће. Але је десетак дана након тога отишао из Кључа за Бања Луку, а онда је отишао у неке треће земље. Познато му је да се после ослобођења Кључа, Але вратио у тај град, али да са њим никада није разговарао о томе шта се десило његовој жени и ташти. Напомиње да су након одласка Але Штркоњића из Кључа, Муслимани укључујући и њега самог, који су наставили да живе у Кључу, чули да су та убиства починили Бајић Предраг син Петра, звани Гаги, иначе њихов комшија, Вртунић Младенко, син Богдана и Будимир Желько син Драгана, а унук Бокан Мире, такође њиховог комшије. Наводи да не може да се сети од кога су то чули, али управо због таквих сазнања су се крили да их ова лица не би евентуално пронашла наводећи да су они представљали страх и трепет за Муслимане у Кључу.

Сведок Кањешић Шефик је у свом исказу који је дао пред Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине од 13.04.2012. године, навео да је у време ратних дешавања у БиХ живео у Кључу где и данас живи. Почетак рата 27.05.1992. године затекао га је код куће. Град Кључ био је окупиран од војске РС-а и полциије РС-а. Све до ослобођења Кључа 1995. године те формације су спроводиле тортуру над несрпским становништвом општине Кључ, вршили су убиства, силовања, пљачке и паљења њихове имовине, протеривања са њихових огњишта, па је и он заједно са својом породицом преживео психичко и физичко злостављање од старне припадника восјке и полиције РС. Сећа се да је његов комшија, Бајић Петар, иначе, возач аутобуса, два пута у том периоду бацао бомбе на његову кућу, зато што је примао своје комшије да код њега станују, из којих разлога су се ти људи којима је пружио смештај, ускоро и одселили из његове куће. Наводи даље да су се од маја 1992. године до краја те године у његовом ближем комшилуку десила нека убиства. Сећа се и догађаја од 21.11.1992. године у кући његовог комшије Штркоњић Ала.

У вези са нападом на Штркоњићеву кућу, наводи да се сећа да је тај напад извршен ноћу, крајем месеца новембра 1992. године, а он је наредног јутра сазнао да су те ноћи у Алиној кући убијене његова жена и њена мајка, а тог следећег дана је и видео Алу Штркоњића који је био сав у завојима. Учествовао је и у сахрани убијених жена, тако што је копао гробове где су сахрањене. Сећа се да је чуо да су у Алину кућу том критичном приликом дошли припадници војске РС-а са намером да опљачкају новац и злато, да су Алетова жена и њена мајка том приликом убијене, а Але је побегао и тако се спасао. Такође истиче да му је познато да је Але након ових убистава врло кратко, свега десетак дана био још у Кључу, касније је отишао за Бања Луку , а из Бања Луке је даље отишао негде у иностранство. Овај догађај је њих Муслимане у Кључу изузетно потресао, јер су сви имали страх да ће тако проћи. Између себе су препричавали кога треба да се чувају, па су констатовали на основу бахатог понашања да су то убиство починиле њихове комшије Бајић Предраг звани Гаги, син Петра и Вртунић коме не може да се сети имена, али зна да је син Богдана Вртунића, иначе полицајца.

Када је у питању Бајић Предраг, наводи да се управо он крајем лета 1992. године насилно уселио у кућу Драгановић Рифета која се налази преко пута његове куће. Бајић Предрага је често виђао у друштву са братом, Ненадом и њиховим шураком Синишом из Хумића, сви су они деловали у групама, али су у том периоду вршили злодела, пљачкали, а чули су и да су убијали Муслимане и вршили друге врсте терора над њима. Конкретно, за Бајић Предрага зна да је био добровољац восјке РС, да је ишао на ратиште у Хрватску, да су га у Кључу доживљавали као хероја. Чуо је такође за браћу Предрага и Ненада Бајића да су са својим зетом крали све што се могло украсти. Били су веома насилни, брутални и злостављали су Мулсимнаски народ.

.. Истиче да је са својом породицом, из Кључа отишао 1993. године, јер је њихов живот био у опасности.

Сведок Хасанбеговић Едхем је испитан пред Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и

Херцеговине дана 12.10.2010. године, навео да је 1992. године живео у Кључу, да и данас ту живи, има кућу која се налази у близини насеља Мали Рејзовићи.

Сећа се догађаја од новембра месеца 1992. године, када је код њега кући тог јутра дошао комшија Керановић Џемал и рекао да је ноћас убијена њихова комшиница Штркоњић Фатма и њена мајка Кољић Фата. Рекао му је и да су нанели повреде ножем Штркоњић Али, али да је он успео да се спасе и да се налази у болници. У том тренутку његова супруга отишла је до куће Штркоњић Ала да види шта се дешава. Задржала се око пола сата, а затим се вратила и рекла да је код Штркоњићеве куће затекла полицију и доктора, из Дома здравља Кључ, да је увиђај био при крају, а да је када се попела на спрат куће, у спаваћој соби видела Фатму која је наводно седела на брачном кревету у седећем положају, није имла пола главе и свуда около је била крв, док је у малој соби видела Кољић Фатиму, Фатмину мајку како лежи на каучу и имала је велики прорез на гркљану и око ње је била крв. Тога дана није улазио у кућу Але Штркоњића, али је учествовао у сахрани ове две жене. На помену је видео и Штркоњић Алу који је био сав у завојима и слабо се кретао. Познато му је да је десетак дана након овог догађаја Штркоњић Але напустио Кључ, отишао за Бања Луку. Том приликом, назвала га је рођака Хасанбеговић Ениса која је тада живела у Бања Луци и саопштила му да је Але у Бања Луци, али да планира да иде у треће земље. Такође га је упозорила да је потребно да се његова породица и он чувају својих комшија и то Бајић Предрага, Вртунић Младенка и Будимир Жељка, јер јој је Але рекао да су они извршили напад на његову кућу критичне ноћи, да су му убили жену и њену мајку, а њега опљачкали. То шта му је рекла Ениса, рекао је само својој жени и више ником, јер је ситуација била таква да никоме није смео да прича.

Када је реч о тројици побројаних комшија, наводи да су за све време окупације они били врло настрани, да су вршили пљачке, убиства.Он није био присутан, нити је видео да некога пљачкају или убијају, али зна да су сви Муслимани који су за време окупације остали у Кључу, страховали од њих.

Кључ је ослобођен 1995. године, од стране Армије БиХ, након чега су се његова супруга и он састали са Штркоњић Алом, који је дошао у Кључ из Шведске где и данас живи, који им је том приликом рекао да су његову супругу и њену мајку убили управо Бајић Предраг, Вртунић Младенко и Будимир Жељко, али да он тада то није смео да каже полицији, нити другим комшијама ради његове и њихове сигурности. Такође се сећа да им је Але том приликом рекао да ова тројица нису критичне ноћи имали на себи било какве капе ни капуљаче и да их је он добро препознао.

Сведок Шабић Акиф је у свом исказу који је дао пред Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине дана 06.10.2010. године, навео да је до августа месеца 1992. године живео у селу Дубочани, општина Кључ, у породичној кући са супругом, сином и снахом. У мају месецу 1992. године њихов град је окупирала српска војска, полиција, као и разне друге јединице, да су њих који су по националности Бошњаци почели да убијају, затварају у логоре и да им пљачкају имовину, те малтретирају на све могуће начине, из којих разлога нису ни били у прилици да остану у својим кућама, па су се груписали у Кључу. У августу исте

године преселио у Кључ код пријатеља Штркоњић Ала, оца његове снаје, који је у то време живео у Малим Рејзовићима у Кључу. Објашњава да су све до 10.11.1992. године његова породица и он становали у приземљу Алине куће. Из Алине куће заједно се са својом женом и мајком 10.11.1992. године одселио у насеље Шехиће.

Сећа се да је 22.11.1992. године око 09:00 часова у његову кућу у Шехићима дошао Бранковић Петар из Кључа, који је био комшија Але Штркоњића и кога је добро познавао. У том тренутку био је код свог комшије Грабеж Слободана где су пекли ракију, када је дошла његова жена и саопштила му да је свратио Бранковић Петар и рекао да су прегходне ноћи убијене Штркоњић Фатма и њена мајка, Кољић Фатима. Када је стигао до куће, Петар Бранковић му је описао шта се десило, да су "дошли неки зликовци" и убили те две жене, а да је Але Штркоњић повређен и да се налази у болници. Заједно је тада са Бранковићем отишао код Але Штркоњића у болницу, где су га затекли како седи у амбуланти, на болничком кревету, са обе завијене руке и једном умотаном ногом. Био је сав модар по лицу и глави, на њему се видело да је преживео праву физичку тортуру и велики страх. У међувремену је у болницу дошао и Штркоњић Шефик, Алин брат, са гардеробом за Алу, па су му заједно помогли да се обуче. Док се облачио, видео је да по целом телу има крвне подливе и маснице. Када се обукао, пешице су сви кренули ка кући Штркоњић Ала, али су успут срели неке српске војнике који су били у једном возилу, па су они пристали да их превезу до његове куће, јер се Але Штркоњић због повреда тешко кретао. Када су дошли до Алине куће, сећа се да су остали да седе у приземљу, док су на спрату куће биле две убијене жене. Сведок Шабић Акиф наводи да он није ишао на спрат, жене су изнете из куће како би их спремили за сахрану.

Такође наводи да се сећа да је Але Штркоњић причајући шта се десило критичном приликом, навео да је он отишао на спрат куће са својом женом како би легли да спавају, а да је њена мајка, Фатима Кољић такође била на спрату куће, само у другој соби. После 23 сата, зликовци су упали у његову кућу, почели све троје да туку, њега су ножем резали и убадали, а затим га тако повређеног извели у двориште и терали да откопа неки закопан новац и да им да. У једном тренутку је он успео да побегне и то док су они бројали паре које им је дао, мада му Але није рекао о којој суми новца је реч. У сваком случају, сећа се да му је рекао да зна ко су виновници овог догађаја, није му саопштио њихова имена, али му је рекао: "то су урадиле моје прве комшије". Истог дана две жене су сахрањене, а Але Штркоњић је 10 дана након сахране отишао из Кључа у Бања Луку. Са Алом се састајао тих 10 дана до одласка у Бања Луку и Але је тада углавном спавао по насељу Рејзовићи, како би се крио од извршилаца да га не би пронашли и убили.

Чуо је да је највећи број тих убистава починио Бајић Предраг, кога сведок није лично познавао, али је знао његовог оца Петра, који је био возач аутобуса. Такође је чуо да је заједно са Бајићем убиства и пљачке по Кључу вршио и син Вртунић Богдана, кога такође није лично познавао. Зна само да су и кућа Вртунић Богдана, као и кућа Бајић Петра, биле у близини куће Штркоњић Ала.

Сведок Милан Томић је у свом исказу датом на главном претресу дана 11.04.2019. године навео да је у периоду 1992. године био помоћник командира за јавни ред, мир и криминалитет, односно помоћник командира станице у Кључу. Руководио је делом униформисаних службеника.

Штркоњић Алу лично познаје јер је са њим 2 године радио у истој фирми, а познавао је и његову супругу. Након две године отишао је у полицију. Што се тиче конкретног догађаја о коме је реч у овом поступку, сећа се да је била јесен, да је он тада радио као дежурни руководни радник. Дежурни колега који је радио у оперативи га је позвао чини му се у касним вечерњим сатима и рекао да постоји проблем у насељу Рејзовићи, да је једна породица нападнута. Када је видео пријаву, он је контактирао са својим колегама дежурну службу, позорнике, видео је ко шта ради у том моменту и одлучио се да позове двојицу колега у патролу који је већ требало да буду у ноћној смени, да би затим отишао са том двојицом колега заједно на лице места. Мисли да је један од њих био Ђаковић, другог се не сећа и он је био трећи.

Када су дошли испред куће Але Штркоњића видели су да је кућа била затворена, не може да се сети да ли је у том моменту било светла или није. Сећа се да су имали велики ручни рефлектор, да су отишли на спрат двојица колега, а он је остао испред куће. Неко од присутних комшија му је рекао да се Але налази у комшилуку. У међувремену су он и његове колеге контактирале и дежурног истражног судију који им је рекао да они, с обзиром да је ноћ и да нема светла, обезбеде само лице места, па ће сутрадан доћи да изврше увиђај.

Отишао је у комшилук где се налазио Штркоњић Але. Сећа се да је био мало слабије обучен, видео је да је имао доста крви по себи, по рукама, ногама. На питање шта се десило, Але му је рекао да му је драго што је дошао, а Милан Томић га је смиривао говорећи му да је ту да му помогне, да ће га ставити у њихово службено возило и одвести га код доктора да му се пружи лекарска помоћ. Але га је послушао, пошто је пуно крварио, неко је донео ћебе, ставио га у полицијски ауто којим су превозили Штркоњића да не би искрварио, да се не би возило оштетило.

У путу га је питао да ли је видео некога, да ли може да препозна ко су починиоци кривичног дела, на шта му је Штркоњић Але рекао колико је могао видети двојица су била, то су од оне будале синови. Закључио је да су то синови од њиховог комшије Бајића, Ненад и Предраг Бајић. Када је одвезао Ала Штркоњића код доктора, више се није укључивао у овај случај и касније наредног дана је извршен увиђај. Сећа се да је Штркоњић том приликом био уплашен, препаднут и повређен.

Напомиње да не може да се сети ко је био дежурни полицајац те вечери када је он одвезао Штркоњића у болницу и када се вратио, мисли да је био неки Самарџија Мока, који је назвао телефоном и обавестио да је нападнута кућа Штркоњић Ала и да је на основу те пријаве он са патролом отишао на лице места.

Када је у питању породица опт. Будимир Жељка, наводи да је добро познавао стрица Будимир Жељка, а познавао му је и оца који је био токар, док му је мајка радила у општини, била је општински службеник. Радило се о једној доброј породици са којом није било проблема.

Колико се сећа Будимиров деда је живео у Кључу близу куће Ала Штркоњића, нека друга или трећа кућа. Мисли да је Будимир становао у центру града Кључа.

Сведок Будимир Далиборка је у свом исказу на главном претресу дана 24.05.2019. године и на главном претресу дана 16.06.2020. године навела да жели да сведочи иако јој је оптужени Будимир Жељко супруг, након што јој је предочено да је привилегован сведок.

Навела је да је Будимир Жељка познавала и пре критичног догађаја. У периоду када је имао радњу упознали су се боље. Након погибије његовог оца, што је било 27. септембра 1992. године, половином октобра исте године су почели да се забављају, а половином новембра је почео да долази у њену кућу. Дана 21. новембра 1992. године, и поред тога што му је била слава дошао је код ње кући и тога дана је питао да се уда за њега. Били су присутни њени родитељи, сестре, стриц, стрина и њихова деца. Познато јој је да му је слава 21. новембра и да је прослављао у породичној кући свог деде у кругу породице.

Од њене куће до куће Жељка Будимира има око 5 километара пречицом, а ако се иде около око 7 километара, а Жељко је код ње углавном увек долазио пешке, јер је било ратно стање, није било ни горива ни струје. У том периоду она је имала 16 година. Када год је Жељко Будимир долазио код ње, одлазио би ујутру, у раним јутарњим сатима кући. Управо због тога што је тада била малолетна, држали су у тајности од њених родитеља да ју је оптужени Будмиир тог 21. новембра запросио, мада напомиње да су њени родитељи знали да се њих двоје забављају.

Када је пристала да се уда за Будимира, тог 21. новембра 1992. године, након недељу дана 29. новембра он је дошао по њу и одвео је. Венчала се са Будимир Жељком 07. септембра 1993. године.

Описујући Будимир Жељка објашњава да је у том периоду 1992. године био висок, крупан и имао је око 100 килограма, плав, висине око 185 цантиметара.

Сведок Добрић Дане је у свом исказу на главном претресу дана 24.05.2019. године навео да је његова рођака Далиборка Будимир супруга Будимир Жељка. Сећа се да је 21.11.1992. године ујутру из Кључа дошао неким војним камионом кући. Негде око 19-20 часова код њих је дошао Будимир Жељко, односно код своје девојке Далиборке која је ту живела. Задржао се ту скоро целу ноћ, скоро негде до пред зору, било је око 4 сата када је отишао. Око пет-шест сати наредног јутра сазнао је од Далиборкине сестре да је Жељко запросиио Далиборку. Будимир Жељко је у то време био крупан, висок, плав, имао је око 90 килограма, и до рата је живео у Кључу.

Познато му је да је породица Будимир Жељка имала имање, да су имали кућу коју су саградили његови родитељи, да су имали продавницу и ту су и живели. Истиче да је познавао Будимирове бабу и деду и са очеве и са мајчине стране, зна да су његови баба и деда по мајци живели у Кључу, али је боље познавао бабу и деду по оцу. Такође му је познато да је Жељко радио у тој продавници, јер су често свраћали и одлазили код њих. Породицу Штркоњић Ала није познавао, он је удаљен од Кључа 20 километара и није му познат Штркоњић Але нити било ко из његове породице.

Сведок Веин Мелита је у свом исказу на главном претресу дана 24.05.2019. године навела да јој је Будимир Жељко брат од рођене тетке. Будимир Жељка је видела када је дошао из војске 1992. године и није га видела све до дана сахране његовог оца што је било у септембру месецу 1992. године. Такође видела га је тада и видела га је почетком децембра када се оженио. На његовој слави у новембру месецу није била, јер се нису тако често посећивали.

Навела је да је током 1992. године она живела са баком и деком, својом рођеном сестром, ујаком, ујном и њихових двоје деце у кући свог деде Бокан Мирка, при чему напомиње да у кући њеног деде Мирка Бокана, никада нису живели Жељкови родитељи, те да су живели у центру града. Истиче да је Бокан Мирко деда по мајци Жељка Будимира. Други његов деда Милош, који је живео у Саници је умро, али не може да определи када је умро. Такође, истиче да Жељко није често долазио код Мирка Бокана у кућу, често је био у Саници, тамо му је отац имао кућу, практично су сваког викенда одлазили у Саницу да тамо бораве, а код њих нису често долазили. Генерално га није често виђала. Не познаје, нити јој ишта значи име Штркоњић Але, као ни Петар Бранковић и нема сазнања да је Штркоњић Але икада долазио код њеног деде у кућу, за 17 година колико је она тамо живела, није јој познато да је лице са тим именом и презименом тамо свраћало. Описујући изглед Будимир Жељка у том периоду, наводи да је имао око 20 килограма мање него што сада има, дакле имао је око 100 килограма, био је крупан, висок, плав. Није имао ни браду ни бркове.

За име и презиме Штркоњић Але је чула тек када је покренут овај поступак и пре тога јој то није било познато. Познато јој је да се Жељко оженио 1992. године, када је и довео своју жену Далиборку да их упозна са њом, мисли да је то било почетком децембра 1992. године. Познато јој је да је Далиборка тада била малолетна јер је млађи од ње годину дана пошто је она тада имала 17, Далиборка је имала 16 година, али није јој познато да ли су њени родитељи знали да се удала за Будимир Жељка, с обзиром да она сама тада није ни боравила у Саници, него је била у Кључу, па то не може ни да зна. Наводи да је други Жељков деда – Милош, живео у Саници која је удаљена око 20 километара од Кључа. Истиче да је породица Будимир Жељка имала и стан у граду који је био удаљен три до четири километра од места где је она живела, а када је реч о кући Далиборке Будимир, истиче да је само једном била код ње на

Завољу, али не зна тачно да определи где се налазила њена кућа, зна само да то није у Кључу, него је близу Санице.

Сведок Бајић Ненад је у свом исказу на главном претресу дана 15.01.2021. године навео да је у другој половини 1992. године живео у насељу Мали Рејзовићи, са мајком, оцем и супругом. Када је у питању инкриминисани догађај од 21.11.1992. године, истакао је да му је познато шта се дешавало у кући оштећеног Штркоњић Але, која је била удаљена око 800-900 метара од њихове куће. Сећа се да је била 1992. година и да је била ноћ, али се тачног датума не може сетити. Дакле, те ноћи, као што је већ објаснио, њих четворо је било код куће, његова мајка и супруга су отишле раније на спавање, а отац и он су остали будни, пили су ракију, када су негде око 22,30 - 23,00 часова чули возило које стаје испред њихових улазних врата, а затим и неког да лупа на врата, јер су у том периоду били чести нестанци струје, па звоно није радило. Када је отворио врата, ту је стајао момак кога је знао по имену Миле Станчевићћ, био је нижег раста, ћелав, висине око 1,65 м, који му је био од раније познат, том приликом на себи је имао маскирну униформу, а иза њега мало даље видео је свог рођеног брата Бајић Предрага, за кога мисли да је био у цивилу, мада није сигуран, са којим он и отац у то време нису били у добрим доносима. Трећи младић је стајао поред аутомобила марке „Стојадин", СМБ боје и то је био Крајцер Драшко, кога је такође врло добро познавао. Крајцер Драшка из тог периода сведок Бајић Ненад описује као вишег, метар седамдесет пет, био је црн и мршавији, критичном приликом је био у маскирној униформи. Код себе ова лица нису имала наоружање, али претпоставља да су у аутомобилу имали нешто од оружја.

Сећа се да је у једном тренутку Станчевић Миле тражио да уђе у купатило како би опрао руке, које су биле крваве. Затим су сви изашли напоље, његов отац је тражио неки завој или крпу како би Станчевић превио руку, а он је намеравао да иде на спавање и баш у моменту када се повлачио ка кући како би отишао да легне, чуо је Крајцер Драшка који је пришао његовом брату Предрагу и викнуо: „а Але нам побјеже". Након тога, он одлази у кревет, његов отац остаје напољу са њих тројицом још десетак минута, након чега су они отишли. Сутрадан је од оца чуо да је нападнута кућа Штркоњић Але, да има и убијених, па је њима одмах било јасно шта се догодило. Штркоњића је познавао, зна да је радио у фирми „Роксана Кључ".

Даље је навео да се његов брат Предраг највише дружио са Крајцер Драшком, а и Станчевић Миле им је био другар све док у једном тренутку и сам није страдао на бихаћком ратишту.

Када је у питању оптужени Будимир Жељко, навео је да је још пре рата Будмира добро познавао, да га је виђао у граду, али да га је током рата слабо сретао, видео га је једном, евентуално два пута. Будимировог деду, Миру Бокана је такође познавао, исти је живео у комшилуку, километар од њихове куће, али напомиње да никада код Бокан Мира није виђао оптуженог Будмира. Познато му је да је Будимир Жељко становао негде у граду, не зна тачно где, није живео код деде. Из тог периода Будимир Жељка описује као плавог, јаче физичке конституције. Познато му је да се Будимир није никада дружио са његовим братом, Предрагом. Даље је навео да је био врло зачуђен када је сазнао

да је и Жељко Будимир један од оптужених за извршење кривичног дела на штету Штркоњић Але, па је с тим у вези причао и са својим братом Предрагом, који је такође био изненађен, а и сам Предраг му је касније, у Зеници, причао да су критичном приликом управо он, Крајцер Драшко и Станчевић Миле од Штркоњић Ала узели неки новац и злато, да Штркоњић није хтео да им да сав новац, па је Станчевић мучио жене, мисли да је у питању била баба и још једна жена, а да је Крајцер ту био у близини, у дворишту, да је затим Але из дворишта ископао неки новац, али му је Предраг све то испричао на брзину, па се не може сетити детаља. У сваком случају, том приликом са њима није био оптужени Будимир Жељко. Навео је да су тада били под константним притисцима од стране тужилаштва или суда да признају извршење кривичног дела, или ће у супротном добити високе казне затвора, али он није хтео да потпише споразум о признању кривичног дела, као ни Вртунић Младенко.

Навео је да је и у то време упорно судији указивао на Крајцер Драшка и Станчевић Милета као извршиоце ово кривичног дела, међутим, касније је сазнао да је стриц Крајцер Дршка био предратни полицијски инспектор у Зеници, па је његова претпоставка да се зато и сам Крајцер Драшко извукао и избегао да одговара за учињено.

Из пресуде Кантоналног суда у Бихићу, број 01 0 К 007438 13 К од 09.07.2014. године, утврђено је да је Младенко Вртунић оглашен кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези члана 22 Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и осуђен на казну затвора у трајању од 10 (десет) година, у коју казну му је урачунато и време проведено у притвору.

Из пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 01 0 К 007438 14 Кж 14 од 06.11.2014. године, утврђено је да је пресуда Кантоналног суда у Бухићу, број 01 0 К 007438 13 К од 09.07.2014. године, преиначена само у погледу одлуке о казни, па је оптужени Вртунић Младенко, припадник Војске Републике Српске, због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези члана 22 Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије осуђен на казну затвора у трајању од 9 (девет) година.

Увидом у записник о увиђају дежурног истражног судије Основног суда у Кључу Кри. 95/92 од 22.11.1992. године, утврђено је да је дежурни истражни судија Основног суда у Кључу обавештен дана 22.11.1992. године од стране дежурне службе СЈБ Кључ, да се у ноћи између 21/22.11.1992. године, у Кључу, у Рејзовићима у кући бр.144 догодило убиство Штркоњић Фатиме и Кољић Фате. Леш убијене Штркоњић Фатиме пронађен је у спаваћој соби на брачном кревету, у полуседећем положају окренут на бочну десну страну, наслоњен главом на наткасну, а ноге су спуштене на под док је десна рука стављена под тело, а лева стоји спуштена окомито у односу на под. На кревету поред леша пронађена је чаура која потиче од аутоматског оружја. У примаћој соби, на каучу који се налази лево од улаза врата собе, затечен је леш Кољић Фате у лежећем положају, окренут на леђа, опружених ногу и пружених руку уз тело, доњи део леша је прекривен јорганом. Пред улазним вратима куће у дворишту пронађена је једна чаура која потиче од аутоматског ватреног оружја. Убиство

се догодило на горњем спрату куће, власништво Штркоњић Ала. Извршен је спољни преглед оба леша од стране др Мацановић Стојана.

Увидом у записник о вањском прегледу леша Основног суда у Кључу од 22.11.1992. године, доктор Мацановић Стојан је описао место и положај лешева, као и повреде тела затечене на лешевима. Тако је код убијене Штркоњић Фатиме доктор Мацановић нашао лацероконтузну рану на глави са десне старне нанесена тупим предметом, која повреда је проузроковала изливање целокупне мождане масе напоље, што је био и основни и главни разлог смрти. Приликом прегледа леша убијене Кољић Фате на лешу је пронађена повреда на врату нанесена оштрим предметом, са пресеченим дисајним и пробавнима органима, као и великим крвним судовима, што је изазавало обилно крварење. На леђима са леве стране има контузна рана тупим предметом величине 5x5 са поломљеним ребрима, а иста таква рана и са десне стране испод лопатице. Рана на врату је по закључку лекара смртоносна.

Из записника о ексхумацији и увиђају појединачних гробница на подручју општине Кључ, Кантоналног суда у Бихаћу, број Кри. 30/97 од 09.05.1997. године, произилази да су на локалитету у мезарју Рејзовићи сахрањена тела 8 Бошњака који су према изјавама очевидаца, током лета 1992. године убијени од старне српских паравојних формација, а ради се између осталог и о Штркоњић Фатми, кћи Осме, рођеној 01.09.1946. године и Кољић Фати, кћи Мумина, рођеној 30.03.1924. године.

Увидом у записник Кантоналног суда у Бихаћу број Кри. 30/97 од 14.05.1997. године о извршеној идентификацији и обдукцији лешева из појединих гробница на подручју општине Кључ, који је сачинила др Мешић Пашалић Семира, специјалиста патолошке анатомије и судске медицине, утврђено је да је на локалитету у мезарју Рејзовићи идентификован 1. женски леш Кољић Фата, кћи Мумина, рођена 30.03.1924. године, описане су повреде на лешу и констатовано да је смрт наступила насилно, услед повреде грудног пршљена из испаљеног ватреног оружја и 2. женски леш, Штркоњић Фатме, кћи Осме, рођена 01.09.1946. године, описне су повреде на лешу и констатовано да је смрт насилна и наступила услед повреде главе и лица из испаљеног ватреног оружја.

Из обдукционог записника „Службе за патологију" Кантоналне болнице Бихаћ од 02.06.1997. године је утврђено да је код Штркоњић Фатме смрт насилна, те да је наступила услед повреда главе, виличних костију, горње вилице, нанешене непосредно из испаљеног ватреног оружја. Увидом у обдукциони записник "Службе за патологију" Кантоналне болнице Бихаћ од 02.06.1997. године, за Кољић Фату је утврђено да је смрт насилна и наступила је услед повреде грудног дела кичме из испаљеног ватреног оружја.

Увидом у фото документацију Кантоналног Министарства унутрашњих послова Бихаћ од 06.10.2010. годиине у предмету Штркоњић Але, која се односи на идентификацију повреда нанешених извршењем кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 преузетог из КЗ СФРЈ, утврђено је да су на фотографијама забележене и констатоване повреде које је Штркоњић Але задобио 1992. године у породичној кући.

Увидом у записник о саслушању вештака Ракочевић др Мирослава који је сачињен у просторијама Кантоналног тужилаштва Унско –Санског кантона Бихаћ дана 04.07.2013. године, на коме је вештак дао налаз и мишљење везано за узрок и начин настанка смрти код Штркоњић Фатиме и Кољић Фате, суд је утврдио да је повреда главе код покојне Штркоњић Фатиме, имајући у виду многобројне преломе костију лица, свода и базе лобање са више уломака, нанета из ватреног оружја, највероватније из близине, а могуће из апсолутне близине, могуће и да је предњи отвор цеви ватреног оружја био у устима, па је очигледно да је овакав повреда главе апслоутно смртоносна повреда од које је смрт одмах наступила. Када је у питању сада покојна Кољић Фата, из налаза и мишљења овог вештака произилази да је на лешу нађена повреда на врату нанесена оштрим предметом, уложива за два прста, а унутра су пресечени дисајни и пробавни органи – овде се подразумева гркљан и једњак, затик, велики крвни судови што је изазавало обилно крварење. Оваква рана на врату је смртоносна и она је изазавла смрт покојне. Оваква рана на врату је могла настати само повлачењем неким оштрим предметом са јачим притиском, што најчешће одговара ножу, односно, оваква повреда најчешће настаје клањем, па је највероватније и оваповреда настала на тај начин.

Увидом у записник о саслушању вештака Ракочевић доктор Мирослава сачињен пред Кантоналним тужилаштвом Унско-Санског кантона Бихаћ број КТ 166/97-РЗ од 05.10.2010. године, утврђено је да је код Штркоњић Але прегледом установљено укупно 5 ожиљака на телу и то у виду три црте на левој подлактици и две црте на левој надколеници. Може се закључити да пошто се ради о претежно цртастим ожиљцима до 20 цм и релативно мале ширине од 1,2 па до највише 8,9 мм настали су највероватније повлачењем оштрим предметом, што значи да се ради о резним ранама по кожи леве подлактице и леве натколенице. Највероватније да је оштар предмет био нож. По мишљењу вештака, ради се о лаким телесним повредама.

Када су у питању наводи оштећеног да је задобио више повреда по глави и телу ударцима могуће пиштољем или рукама и ногама, да је од првог ударца пао у бесвесно стање, а касније био сав отечен и у крвним подливима, по мишљењу вештака ове повреде би се могле квалификовати као тешке телесне повреде.

Увидом у извод из матичне књиге умрлих Унско-санског кантона Општине град Бихаћ под редним бројем 488 за 2015.годину, утврђено је да је Ракочевић Мирослав преминуо 04. децембра 2015. године у Бихаћу.

Увидом у записник о препознавању особа Управе полиције, Унско-Санксог кантона Бихаћ, број 05-1/04-5-764/10 од 01.10.2010. године, утврђено је да је Штркоњић Але на записнику пре извршене радње препознавања описао нападаче који су ушли његову кућу критичном приликом, и то тако наводећи да је први био Бајић Предраг, син Петра, био је старости око 25 година, у цивилној одећи, имао је црну косу, дугуљасто лице и већи нос који је био кукаст и танак.

Други је био Вртунић Младенко, син Богдана, био је старости око 25 до 28 година, био је у војничкој шареној униформи, био је на ћелаво ошишан. Треће лице је био Будимир Жељко, син Драгана и мајке Милене, старости од око 24 године, био је у цивилној одећи, у рукама је имао велику пушку звану „пумпарица", отац му је био токар, радио је у д.о.о. „Шуматранспорт" у Кључу. Жељка је познавао од детињства јер је становао у његовом комшилуку код деде и бабе Бокана и Драге. Драган је добио касније стан и становао у небодеру у Кључу.

Увидом у фото документатцију препознавања особа осумњичених да су починили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 преузетог КЗ СФРЈ на штету Штркоњић Фатме и Кољић Фате, у ноћи 21.11.1992. године у Кључу, Управе полиције, Унско-Санксог кантона Бихаћ, број 05-1/04-5-740/10 од 01.10.2010. године у списима предмета, оштећени Штркоњић Але је од десет фотографија које су му продочене, на фотографији под редним бројем 4. препознао Будимир Жељка, сина Драгана, који је критичне вечери у његовој кући имао пушку „пумпарицу"; на фотографији под редним бројем 5. препознао је Бајић Предрага, сина Петра, који је критичне вечери у његовој кући имао у рукама пиштољ; а на фотографији под редним борјем 10. је препознао Вртунић Младенка, сина Богдана, који је критичне вечери у његовој кући имао у рукама велики нож.

Увидом у фото документацију места, објеката и комуникација насеља Мали Рејзовићи, општина Кључ у предмету кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва Треће полицисјке управе, Одељења криминалистичке полиције, Унско-Санског кантона број 05-07/07-1-130/13 од 11.03.2013. године, утврђено је да је оштећени Штркоњић Але детаљно на фотографијама између осталих описао собе у којој је спавала Кољић Фата као и собу у којој су спавали он и његова супруга Фатма, затим прозор који је отоворио Бајић Предраг и са којег је позвао Будимир Жељка да уђе у кућу, просторију кухиње и дневног боравка у коју је Вртунић Младенко одвео његову супругу Фатму, затим место у ходнику где су га тукли Бајић Предраг и Будимир Жељко, просторију тоалета из које је Бајић Предраг донео воду и полио га ка је изгубио свест, смер из своје куће куда су га на силу одвели Бајић Предраг и Будимир Жељко, као и место из којег је извадио 800 ДМ и дао Бајић Предрагу, затим место где је откопао новац, као и место на улазу где су клечали Бајић Предраг и Будимир Жељко и бројали новац, пут којим је побегао према кући Бранковић Петра, затим кућу где је становао Бајић Предраг, кућу где је становао деда Будимир Жељка у његовом комшилуку, као и кућу Вртунић Младенка.

Из службене белешке која је састављена дана 11.10.2010. године у просторијама Треће полицијске управе Полициске управе Сански Мост, произилази да је овлашћено службено лице извршило преглед архиве у ПС Кључ која се односи на период 1992-1995. године, и рада тадашње СЈБ Кључ, па је пронађена оригинална свеска „Дневник годађаја од 19.03.1992. године", који се водио код дежурне службе у тадашњој СЈБ Кључ, а у којем се под редним бројем 630 од 21.11.1992. године, налази уписано да је истог дана грађанин Самарџија Миленко пријавио убиство Штркоњић Фатме и Кољић Фате, а да је Ђаковић Љубомир из тадашње криминалистичке службе био задужен да води истрагу.

Увидом у допис МУП-а СЈБ Кључ упућен Центру служби безбедности Бања Лука од 23.11.1992. године за тежа кривична дела по НН извршиоцу која су се догодила на њиховом подручју од 01.01. до 21.11.1992. године, произилази између осталих да је дана 21.11.1992. године око 22:30 часова, од стране два лица, од којих је једно било униформисано извршено убиство Штркоњић Фатме из Кључа тупим предметом у пределу главе и Кољић Фате из Кључа хладним оружјем, као и да је увиђај извршио дежурни истражни судија са екипом СЈБ Кључ у присуству војне полиције.

Увидом у евиденцију кривичних дела од 01.01.1992. године, утврђено је да је под редним бројем 132. уписано да је Самарџија Миленко пријавио да су НН лица 21.11.1992. године, око 23 сата, ушла у кућу Але Штркоњића у Рејзовићима и убили жену и мајку, а њега уболи ножем на више места.

Увидом у записник о изласку на лице места у насељу Мали Рејзовићи, општина Кључ, Управа полиције, Сектор криминалистичке полиције, Кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Сански кантон, број 05-07/03-6-462/13 од 11.03.2013. године, утврђен је локалитет у насељу Мали Рејзовићи, шири изглед локалитета и констатација да сведок Штркоњић Але показује кућу где су критичном приликом убијене његова супруга и њена мајка, описујући начин на који се то десило и указујући на места у кући где се то десило, тако и остале просторије у кући где су починиоци овог кривичног дела њега малтретирали наведеног дана, као и спољашњост око куће, у делу према штали, одакле је испод црепа откопао новац и дао га Будимир Жељку и Бајић Предрагу, показао је место на степеницама куће где су њих двојица, испод сијалице бројали новац, затим указао на пут којим је он побегао када му се за то указала прилика као и кућу где је живео деда Будимир Жељка, затим куће у којима су становали Вртунић Младенко и Бајић Предраг, а такође је показао и кућу Петра Бранковића до које је успео да побегне критичном приликом.

Увидом у Извод из матичне књиге умрлих за Будимир Драгана, Кантона УСК Општина Кључ, матични уред Саница, број 02-13-3-349/14 ОД 22.04.2014. године, утврђено је да је Будимир Драган рођен 24.03.1947. године преминуо дана 27.09.1992. године.

Увидом у Извод из матичне књиге рођених за Будимир Невенку, Кантон Унско-Сански, Општина Кључ, матични уред Кључ, број 02-13-1-1391/14 од 15.04.2014. године, утврђено је да је Будимир Невенка, девојачко презиме Бокан, од оца Мирка и мајке Ане, рођена 03.10.1948. године у месту Мајкићи, општина Кључ.

Увидом у записник о изласку на лице места утврђивања места живљења Бокан Мире, деде осумњиченог Будимир Жељка, Управе полиције, Сектор криминалистичке полиције, Одељење за ратне злочине Кантоналног Министарства унутрашњих послова Унско-Санског кантона број 05-07/03-6-284/14 од 03.04.2014. године и фотодокументацију у прилогу од 09.04.2014. године, утврђено је да је сведок Але Штркоњић детаљно описао и показао на место где се налазила његова кућа у насељу Мали Рејзовићи, као и на место где је била кућа Мире Бокана, деде опт. Будимир Жељка, у улици Мајског отпора

агресору, која је раније носила назив улица "Маршала Тита" и која се налази око 150 до 200 метара од раскрснице са магистралног пута М-5 са десне стране пута.

Увидом у извод из ЦИПС-а о ранијим адресама за Бокан Мира, Бокан Ану, Будимир Драгана, Будимир Невенку и Будимир Жељка, утврђено је да им је 1992. године пребивалиште било у Кључу, улица "Маршала Тита".

Из решења Јавног фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Стручне службе фонда, Филијала Приједор број 9308175987 од 23.10.1997. године, произилази да је Будимир (Драган) Жељку са местом становања у Приједору, утврђен посебан стаж у двоструком трајању време проведено у својству припадника ВРС, односно МУП РС за време непосредне ратне опасности и ратног стања од 23.04.1992. године до 13.10.1992. године, што износи 0 година, 11 месеци и 12 дана, од 01.12.1992. године до 25.02.1996. године, што износи 6 година, 5 месеци и 20 дана, што укупно износи 7 година, 5 месеци и 2 дана.

Увидом у пресуду Кантоналног суда у Бихаћу, 01 0 К 008800 14 К од 22.05.2014. године, правноснажну дана 07.07.2014. године, утврђено је да је Бајић Предраг, на основу споразума о признању кривице закљученог са Кантоналним тужилаштвом у Бихаћу, оглашен кривим да је у својству припадника Војске Републике Српске, извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 у вези са чланом 22 преузетог КЗ СФРЈ, учињеног између осталог и на штету Штркоњић Фатме, Кољић Фате и Штркоњић Ала и осуђен на казну затвора у трајању од 13 (тринаест) година у коју му је урачунато и време проведено у притвору.

Увидом у извод из казнене евиденције за Будимир Жељка Кантоналног Министарства унутрашњих послова Унско-Санског кантона, треће полицијске управе, Полицијске станице Кључ, број 05-07/07-3-1-1-04-3-38/13 од 11.07.2013. године произилази је да је Будимир (Драгана) Жељко осуђиван пресудом Врховног суда Сарајево Кж – 67/01 од 18.06.2001. године због учињеног кривичног дела убиства из члана 171 став 2 тачка 4 КЗ БиХ, на казну затвора у трајању од 20 (двадесет) година.

Из извештаја из казнене евиденције МУП РС од 25.06.2020. године, утврђено је да оптужени Будмир Жељко није осуђиван.

Увидом у решење Општинског секретаријата за привреду, буџет и јавне фондове Општине Кључ од 29.04.1992. године, утврђено је да Будимир Жељко из Кључа привремено престаје са обављањем самосталне трговачке делатности у Саници са даном 15.04.1992. године па до даљњег, ради служења у резервном саставу милиције.

Увидом у уверење Министарства одбране, одсек Приједор, од 22.04.1996. године, утврђено је да је Будимир Жељко, син Драгана, рођен 20.07.1971. године регулисао војну обавезу, те да је учествовао у рату у оквиру СЈБ Кључ од 23.04.1992.-20.06.1992. године, у ВП Купрес од 20.06.1992. – 13.10.1992. године, затим од 01.12.1992. – 23.11.1995. године и у СЈБ Бања Лука од 24.11.1995. – 25.02.1995. године.

Увидом у решење о привременом ослобађању од војне обавезе од 13.10.1992. године, утврђено је да је Будимир Жељко из В.П. 7529/8 Купрес, од стране команданта пуковника Витомира Грујића ослобођен од војне обавезе и дат на располагање војном одсеку Кључ, услед смрти оца, како би био распоређен у другу јединицу и био ближе мајци.

Увидом у фотокопију здравствене књижице војног обвезника и питомца војне школе-академије Будимир Жељка рођеног 20.07.1971. године, утврђено је да је датум ступања у ЈНА 29.06.1990. године.

Увидом у пресуду Кантоналног суда у Бихаћу К 8/00 од 24.10.2000. године која је преиначена у погледу правне квалификације и одлуке о казни пресудом Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине Кж 67/10 од18.06.2001. године, утврђено је да су Будимир Жељко и Шкондрић Душко оглашени кривим због извршења кривичног дела из члана 36 став 2 тачка ба КЗ РБиХ и осуђени на казну затвора у трајању од по 20 (дведесет) година.

Увидом у увјерење Административне службе општине Градишка, Одељења за борачко-инвалидску заштиту број 07-835-1-100/13 од 19.03.2013. године, утврђено је да је Бајић Петра Предраг ангажован у статусу борца у оружаним снагама Републике Српске у ВП 7286 Кључ од 08.09.1992. године до 01.06.1995. године.

Кривично дело које је предмет овог поступка, извршено је пре двадесет и девет година, сведоци су често и по неколико пута испитивани у току свих ових година, те је немогуће очекивати да о појединостима догађаја, њиховој хронологији, чињеницама које су претходиле том догађају, исказују на потпуно сагласан начин. Протек времена од догађаја јасно доводи до немогућности да се исприча иста прича са истим детаљима, што значи да се могу заборавити или помешати неки детаљи самог догађаја, посебно они детаљи који ни по чему нису карактеристични да би их сведоци памтили толико дуги временски период, али што не значи да је услед тога нужно обеснажено њихово сведочење о главним и одлучним чињеницама, те да не говоре истину, а ситне неподударности, цео исказ чинити непоузданим. Суд је стога посветио посебну пажњу анализи исказа сведока, не дозволивши да се уколико се појави сумња у веродостојност и поузданост исказа сведока, то тумачи на штету оптуженог Будимир Жељка. У конкретном случају неопходно је имати у виду и чињеницу да постоји само један непосредни очевидац догађаја, сведок оштећени Але Штркоњић, који може да се изјасни о истом (осим оптуженог Будимир Жељка и сада осуђених Вртуниħ Младенка и Бајић Предрага), а који сведок је у својим исказима о одлучним и битним чињеницама које се односе на лица која су извршила предметно кривично дело, време, место и начин извршења кривчног дела, говорио доследно, због чега ситне неподударности у његовим исказима због протека времена и неких детаља који нису карактеристични, не доводе у сумњу његов исказ нити су га у том делу који се односи на битне и одлучне чињенице могле учинити непоузданим и неуверљивим.

Наиме, ценећи исказе сведока, те на основу утиска који су они непосредно оставили на суд, могу се уочити разлике у исказима између

појединих сведока, као и разлике и противуречности у исказима које је исти сведок дао пред Тужилаштцвом у претходопм поступку и на главном претресу, па је суд у неколико случајева приликом испитивања сведока покушао да предочавањем исказа једног сведока другоме, као и одбрану окривљеног, па и предочавањем њихових сопствених исказа, који су дати у различитим интервалима, отклони одређене противуречности у њиховим исказима, али ови покушаји углавном нису уродили плодом, очигледно као резултат протека великог временског периода, те је суд закључио да евентуално суочења и поновна испитивања сведока не би утицала на доношење другачијег закључка у односу на утврђивање релевантних чињеница.

Анализом и оценом свих изведених доказа, како појединачно, тако и у вези са осталим изведеним доказима, као и наводима одбране оптуженог, поступајући и по примедбама Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1 По2 бр. 1/20 од 03.03.2020. године суд је на основу начела слободног судијског уверења у оцени доказа о чињеницама, сходно одредбама члана 16 и 419 ЗКП-а, утврдио да је оптужени Будимир Жељко извршио описане радње, у време, на месту и на начин како је то наведено у изреци ове пресуде.

Да је оптужени Жељко Будимир заједно са сада осуђенима Бајић Предрагом и Вртунић Младенком, припадницима Војске Републике Српске, био у кући Штркоњић Ала и извршио радње ближе описане у изреци пресуде (нечовечно поступање и повређивање телесног интегритета), суд је утврдио оценом следећих изведених доказа:

Оптужени Будимир Жељко у својој одбрани негира извршење кривичног дела. Наводи да оштећеног Штркоњић Ала не познаје, да критичном приликом није био у његовој кући са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком, него је био на прослави своје породичне славе „Светог Аранђела Михаила" у кругу породице, у породичној кући свог покојног деде Милоша Будимира, у месту Саница , а потом код своје тадашње девојке, сада супруге, којом приликом ју је и запросио.

Оцењујући наводе одбране оптуженог Будимир Жељка, суд овакву одбрану није прихватио јер је демантована уверљивим и јасним исказима и то пре свега сведока – оштећеног Штркоњић Ала.

Суд је анализирајући све напред наведене исказе сведока оштећеног Штркоњић Ала исте оценио као искрене, уверљиве и у битним чињеницама доследне, те их као такве прихватио. Наиме, из исказа **сведока-оштећеног Штркоњић Ала** јасно произилази да је критичном приликом, дана 21.11.1992. године око 23 сата, у насељу Мали Рејзовићи, општина Кључ, био у кући са својом супругом Штркоњић Фатимом и њеном мајком Кољић Фатом. Само што су легли да спавају, чули су јако лупање на улазна метална врата, чули су да се разбијају врата која воде на спрат куће и тада су у кућу ушла прво два наоружана младића (која је препознао, и установио да се ради о Бајић Предрагу и Вртунић Младенку, јер су му били комшије). Вртунић Младенко је имао нож, а Бајић Предраг пиштољ који је држао усмерен према његовој жени. Тражили су новац и злато, цело време су псовали турску мајку и тукли га. Вртунић

Младенко му је задао две резне ране ножем у пределу леве руке и леве ноге. Један од њих је разбио прозор од собе и повикао „царе уђи наши су", односно „Циле уђи наши су". Ушао је Будимир Жељко, био је веома млад, по његовој процени око 20 година. Приметио је да је наоружан пушком. Вртунић Младенко је насилно одвео његову супругу у другу собу. Он остаје у ходнику где га туку Будимир Жељко и Бајић Предраг и то шакама, кундацима и ногама по свим деловима тела и главе и траже новац и злато. Био је отечен од удараца као да су га пчеле појеле. Један од њих му је задао јак ударац па је изгубио и свест. Поливали су га водом и дошао је свести. Наставили су тражити новац и злато и из џепа је извукао око 700 ДМ. Наставили су да га туку и тражили још новца. Из куће су га извели Будимир Жељко и Бајић Предраг. Вртунић Младенко је све време био у кући са његовом супругом и њеном мајком. Изашли су у двориште и дао им је 5.500 ДМ, које су биле закопане у башти поред куће. Када са узели од њега новац дошли су до улазних врата његове куће и док су Будимир Жељко и Бајић Предраг бројали новац, успео је да побегне. На удаљености од око 70 метара од куће је зачуо рафалну паљбу, више хитаца испаљених из аутоматског оружја.

Наводи сведока-оштећеног Штркоњић Ала потврђени су деловима исказа **сведока Бајић Предрага** када је испитан пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона дана 08.05.2014. године, у делу битних чињеница и околности да је критичном приликом заједно са оптуженим Будимир Жељком и Вртунић Младенком отишао до куће Штркоњић Ала. У кућу су ушла сва тројица. Када су ушли у ходник у коме је горело светло са сијалице, Але је изашао из собе, тражили су новац од Ала, а он је говорио да нема. Тада му је пришао Вртунић Младенко и резао га ножем по рукама тражећи новац. Док су тражили од Ала новац, Ала су ударали Будимир Жељко и Вртунић Младенко. Када је Але измучен рекао да има закопан новац у башти, повео је Ала из куће. Але је ископао новац и предао му новац у износу од 5500 ДМ. Новац је бројао испред улазних врата од куће, где је горело светло. Але је то искористио и почео да бежи. Потрчао је за Алом, али је он побегао у правцу центра града. Чуо је да су у кући испаљена два метка.

Суд је ценио исказ сведока Бајић Предрага дат на записнику пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона дана 08.05.2014. године, и у овом делу исказ прихватио као јасан, уверљив, истинит и сагласан у битним деловима са исказом сведока оштећеног Штркоњић Ала.

Суд је ценио исказ сведока Бајић Предрага у делу у коме је навео да је он сам повео у двориште Штркоњић Ала да би му показао где се налази новац, а да је осим Вртунић Младенка и Будимир Жељко остао у кући Штркоњић Ала те налази да је у овом делу исказ неуверљив и демантован исказом сведока оштећеног Штркоњић Ала који је био искрен, доследан и изричит у тврдњи да су га извели из куће у двориште оптужени Будимир Жељко и Бајић Предраг и када је ископао новац у башти и предао Бајић Предрагу , Будимир Жељко и Бајић Предраг заједно су бројали новац код улазних врата његове куће, а да је Вртунић Младенко остао у кући са његовом супругом и њеном мајком.

Суд је ценио исказ сведока Бајић Предрага у делу у којем је навео да су сви били у униформама, па и оптужени Будимир Жељко, и у овом делу исказ

није прихватио јер је у односу на оптуженог Будимир Жељка, оштећени Штркоњић Але био изричит у тврдњи да је био у цивилу, а који исказ је суд прихватио као јасан, упечатљив и логичан.

Суд је ценио и измењени исказ сведока Бајић Предрага дат на главном претресу дана 08.10.2018. године, у делу у ком је навео да Будимир Жељко и Вртунић Младенко нису учествовали у извршењу предметног кривичног дела и да је критичном приликом у кафићу у Кључу седео са извесним Станчевић Милетом и Крајцер Драшком и да су потом сви отишли до куће Але Штркоњића да траже новац. Том приликом са њима није био оптужени Жељко Будимир. Присутан је био Станчевић Миле, а Будимир Жељко и Станчевић Миле личе један на другог, те је у питању замена идентитета, па је нашао да овакав исказ није истинит и контрадикторан је његовом исказу датом 08.05.2014. године, а који исказ у овом делу није ничим доведен у сумњу.

Суд измењени исказ у овом делу није прихватио налазећи да је неистинит и мотивисан жељом да помогне оптуженом Будимир Жељку у избегавању кривице, а суд је посебно имао у виду да је сведок Бајић Предраг у свом исказу пред Кантоналним Тужилаштвом у Бихаћу дана 08.05.2014. године тврдио да су критичном приликом са њим били оптужени Будимир Жељко и Вртунић Младенко идентично како је то тврдио у својим доследним исказима и оштећени Штркоњић Але, при томе сведок Бајић Предраг није дао логично и разумно објашњење за измену исказа 08.10.2018.године. Као разлоге којима оправдава одступање од исказа датог 08.05.2014. године, наводи да је у то време склапао споразум о признању кривичног дела са Тужилаштвом, да је након тога, што је потписао споразум у присуству адвоката, његов адвокат напустио просторију, да је још неко време остао сам са замеником тужиоца који га је уцењивао да ће добити 20 година затвора, да ће му пронаћи да је учествовао у још неком кривичном делу, те је и потписао то што је тужилац сам издиктирао, а није био при себи, јер је пио неке лекове, суд налази да су разлози крајње неуверљиви, посебно када се има у виду његов раније дати исказ у коме је детаљно описао присуство опт. Будимир Жељка као и радње које је он предузео према оштећеном Али Штркоњићу, а који исказ је суд оценио као истинит и поткрепљен исказима сведока-оштећеног Штркоњић Ала.

У вези са претходно наведеним, суд је ценио и исказ сведока Бајић Ненада са главног претреса од 15.01.2021. године у делу у коме је навео да су критичне ноћи око 23 часа у његову кућу дошли његов брат Бајић Предраг, Станчевић Миле и Крајцер Драшко, да су Станчевићу руке биле крваве, да је у једном моменту чуо да је неко од њих рекао: „а Але нам побеже“, те да је тек касније, када се срео са својим братом Предрагом у Зеници од њега сазнао да су критичном приликом Предраг Бајић, Станчевић Миле и Крајцер Драшко отишли у кућу Штркоњић Ала са намером да га опљачкају и од њега узму злато и новац, те да су том приликом страдале Штркоњићева жена и њена мајка, али да ту није био Будимир Жељко.

Суд налази да без обзира што је овакав исказ сведока Бајић Ненада поткрепљен измењеним исказом његовог брата сведока Бајић Предрага са главног претреса 8.10.2018. године који је навео да је критичном приликом заједно са Крајцер Драшком и Станчевић Милетом отишао у кућу оштећеног

Штркоњић Ала да би му тражили новац, а да Будиимир Жељко није био са њима, суд није прихватио , јер је неуверљив , нелогичан и срачунат да помогне оптуженом Будимир Жељку у избегавању кривице . Наиме овакав исказ сведока Ненада Бајића је у супротности са тврдњом сведока Предрага Бајића испитаног дана 8.5.2014. године, који је практично до детаља описао догађај да је он управо са оптуженим Будимир Жељком и Вртунић Младенком критичном приликом био у кући оштећеног Штркоњић Ала, да су му тражили новац а који исказ је и у складу са доследним исказом сведока Штркоњић Ала да су критичном приликом у његовој кући били оптужени Будимир Жељко, Бајић Предраг и Вртунић Младенком које исказе је суд прихватио као уверљиве, поуздане и истините.

Суд је ценио исказ сведока Вртунић Младенка у делу у којем је навео да му није познато ништа у вези критичног догађаја, да је у то време био на аеродрому Маховљани, те овакав исказ није прихватио налазећи да је демантован уверљивим и истинитим исказом сведока оштећеног Штркоњић Ала исказом сведока Бајић Предрага датим пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона дана 08.05.2014. године, а како је то претходно наведено.

Суд је имао у виду разлике у исказима сведока оштећеног Штркоњић Ала у делу које се односе на: врсту оружја коју је критичном приликом носио оптужени Будимир Жељко, а с обзиром на то да је оштећени на записнику од 14.8.2007. године, навео да је оптужени Будимир Жељко био наоружан аутоматском пушком, а на записнику од 24.9.2010. године и на главном претресу од 20.6.2018. године навео да је у рукама имао велику пушку звану „пумпарица"; затим у делу где је оштећени Штркоњић Але и то на записнику од 14.8.2007. године рекао: „Царе уђи...", на записнику од 24.9.2010. године наводи „Циле улази...", а на главном претресу од 20.6.2018. године наводи: „Царе", „Циле", како ли је рекао аjде у кућу"; надаље, у погледу тога како су критичном приликом били обучени, оштећени Штркоњић Але на записнику од 14.8.2007. године наводи: „ ... ушли су у ходник два младића у цивилу...", док се није изјашњавао шта је на себи имао трећи, оптужени Будимир Жељко; на записнику од 24.9.2010. године оштећени Штркоњић наводи да је Вртунић Младенко био у маскирној униформи војске РС, а Бајић Предраг и оптужени Будимир Жељко у цивилној одећи, док на главном претресу од 20.6.2018. године оштећени наводи да је Вртунић Младенко критичном приликом био у некој шареној униформи, а да су Бајић Предраг и Будимир Жељко били у цивилној одећи; такође, оштећени Штркоњић Але је на записнику од 14.8.2007. године навео да је сазнао да су му супруга и њена мајка убијене тек када је стигао кући, а на записнику од 24.9.2010. године је изјавио да је од Бранковић Петра чуо да су му супруга и њена мајка убијене; на записнику од 14.8.2007. године је навео да је новац предао Бајић Предрагу и Будимир Жељку а на записнику од 24.9.2010. године је изјавио да је новац предао Бајић Предрагу док је на записнику са главног претреса од 20.6.2018. године појаснио везано за то коме је предао новац, обраћајући се оптуженом Будимир Жељку: „Бајићу, теби, то је све исто, заједно сте"; суд је имао у виду разлике у исказу оштећеног Штркоњић Ала када је испитан на записнику пред Кантоналним тужилаштвом Унско – Санског Кантона Бихаћ од 14.8.2007. године у делу у којем је навео да док је бежао, на удаљености од 70 метара од куће чуо је један пиштољски пуцањ, а на записнику

Управе полиције, сектора криминалистичке полиције од 24.9.2010. године у делу у коме је рекао да је ту току бекства да је чуо рафалну пуцњаву из аутоматских пушака која је долазила из правца његове куће и то не зна тачно али мисли да је испаљено два пута са по 10-так метака и да је имао осећај да Бајић и Будимир пуцају у његовом правцу, али је на главном претресу од 20.6.2018. године када су му предочене ове разлике у исказима, објаснио је да је највероватније тај дуги рафал који је чуо из аутоматске пушке ишао за њим да га убије, а вероватно су други пуцњи били у кући, те налази да су ове разлике у исказима сведока оштећеног Шркоњић Ала небитне, не представљају одлучне чињенице и да је чињеница да сведок може заборавити или помешати неке детаље самог догађаја често последица претрпљене трауме и протека времена, али оне нису од таквог значаја да би се тиме довело у питање веродостојност овог исказа, о главним, битним, одлучним чињеницама.

Суд констатује да је од догађаја наведеног у прецизираној оптужници до исказа који је оштећени Штркоњић Але последњи пут дао на главном претресу 20.6.2018. године, протекло око 26 година, што је по свој прилици и утицало на прецизност и на сећање. Суд налази да су овакве неконзистентности код сведочења оштећеног реалне и очекиване, али је исказ оштећеног у кључним деловима који се односе на идентитет оптуженог Будимир Жељка и осталих учесника у инкриминисаном догађају и описа дешавања, поуздан.

Суд налази да се сведочење сведока оштећеног може разликовати од онога што је навео у раније датом исказу и сасвим природно за кривични поступак да се сведоку на суђењу могу поставити питања која се разликују од оних у претходним испитивањима и да се он у суду може сетити додатних детаља кад год се о њима конкретно пита.

Сведок оштећени Штркоњић Але је више пута испитан те је логично да је немогуће очекивати да о појединостима догађаја, њиховој хронологији, те о свим лицима која су му нанела патњу, исказује на истоветан начин.

Суд је имао у виду примедбе из решења Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине, да се сведок Штркоњић Але у погледу броја лица која су критичне ноћи ушла у његову кућу различито изјашњавао при чему је пред Кантоналним тужилаштвом Унско-Санског Кантона Бихаћ, дана 14.8.2007. године, Штркоњић Але када му је сећање било најсвежије навео да су у кућу ушла два младића у цивилу, не помињући треће лице.

С тим у вези суд налази да пажљивом анализом исказа сведока општећеног Штркоњић Ала несумњиво се изводи закључак да управо на записнику о саслушању пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона Бихаћ од 14.08.2007. године, Штркоњић Але изричито тврди да су у његовој кући била три младића и то: Бајић Петра Драган, звани Гаги, Вртунић Богдана Младенко и син Будимир Драгана, чијег имена није могао да се сети. Наиме, сведок оштећени Штркоњић Але само када описује на који начин су сва три младића насилно ушла у његову кућу, наводи да су најпре, ушла два младића Бајић и Вртунић, а потом је у кућу ушао и трећи младић, чијег имена није могао да се сети, наводећи син Будимир Драгана. Суд констатује да је син Будимир Драгана управо овде оптужени Будимир Жељко. Да је сведок

оштећени Штркоњић Але доследан у својим исказима у погледу броја лица која су критичном приликом насилно ушла у његову кућу, наводећи да су била три лица, произилази и из исказа који је дао оштећени пред Управом полиције Сектор криминалистичке полиције Унско – Санског Кантона МУП БиХ, од 24.9.2010. године, као и на главном претресу од 20.6.2018. године где је био децидан да су у његовој кући била три лица и то оптужени Будимир Жељко, Бајић Предраг и Вртунић Младенко. Истовремено, суд налази да је оштећени Штркоњић Але доследан у својим наводима да га је оптужени Будимир Жељко заједно са осуђеним Бајић Предрагом и Вртунић Младенком тукао рукама и ногама по глави и телу, да су му псовали турску мајку, да је од удараца падао у несвест, да су га поливали водом тражећи му новац, а када је дошао свести наставили су да га туку тражећи још новца.

Исказ сведока оштећеног Штркоњић Ала у овом делу поткрепљен је и материјалним доказима и то фотодокументацијом места, објеката и комуникација насеља Мали Рејзовићи општина Кључ Треће полицијске управе, Одељења криминалистичке полиције, Унско-Санског кантона МУП-а БиХ од 11.03.2013. године на страни од 216/19 до 231/29 истражних списа премета. На страни 217/29, на фотографији број "1", приказан је шири изглед положаја куће оштећеног Штркоњић Але, у односу на магистрални пут Кључ-Босански Петровац фотографисано у правцу Босанског Петровца, на истој страни, на фотографији број "2", приказана је кућа Штркоњић Але, и то шири изглед, фотографисано иза магистралног пута. На страни 218/29, на фотографији број "3", прказан је оштећени Штркоњић Але који показује своју кућу и шири изглед лица места, а на истој страни на фотографији број "4" приказан ј еоштећени Штркоњић који показује несто на стакленом предулазу кроз који су Бајић Предраг и Вртунић Младенко ушли у кућу. На страни 219/29, на фотографији број "5", приказан је ближи изглед стакленог отвора који су извршиоци разбили и ушли у кућу, фотографисано са спољашње старне, а на фотографији бтој "66", на истој страни оштећени Штркоњић показује стаклени отвор који су извршиоци разбили и тако ушли у кућу, фотографисано са унутрашње стране. На страни 220/29, на фотографији број "7", оштећени Штркоњић Але показује улазна врата на спрату своје куће која су извршиоци провалили и ушли у кућу, а на фотографији број "8", на истој страни, оштећени Штркоњић Але својом руком показује где су спавали он и његова супруга Фатма. На страни 221/29, на фотографији број "9", оштећени показује собу у којој је спавала његова ташта Кољић Фатима, а на фотографији број "10", на истој страни, оштећени Штркоњић показује место и лежај на коме су спавали он и његова супруга Фатма, као и да је он спавао до врата, а супруга до прозора.

На страни 222/29, на фотографији број „12“ оштећени показује просторију кухиње и дневног боравка у коју је Вртунић Младенко одео његову супругу Фатму. На страни 223/29, на фотографији број "13", оштећени Штркоњић показује место у ходнику где су га тукли Бајић Предраг и Будимир Жељко, а на истој страни, на фотографији број "14", приказује просторију тоалета из које је Бајић Предраг доносио воду и поливао га када би он изгубио свест. На страни 224/29, на фотографији број "15", оштећени показује смер иза своје куће куда су га на силу одвели Бајић Предраг и Будимир Жељко, а на истој страни, на фотографији број "16", показује место иза своје куће где је био

сложен стари креп из којег је он извадио 800 ДМ и дао их Бајић Предрагу. На страни 225/94, на фотографији број "17", оштећени Штркоњић показује своју шталу и дрварницу из које је он узео мотику да би откопао новац из штале, а на истој страни, на фотографији број "18", оштећени показује пут до места иза штале где је копао свој новац. На страни 226/29, на фотографији број "19", оштећени Штркоњић Але показује место где је био закопан новац и где је он ископао новац, а на истој страни, на фотографији број "20" показује ближи изглед фотографије број "19". На страни 229/29, на фотографији број "25", оштећени својом руком показује пут којим је он побегао испред своје куће, док су Бајић Предраг и Будимир Жељко бројали новац, а на истој страни, на фотографији број "26", оштећени Штркоњић показује ближи изглед фотографије број "25", на којој је пут којим је свеодк Штркоњић Але побегао према кући Бранковић Петра. На страни 230/29, на фотографији број "27", оштећени својом руком показује смер у којем је побегао од своје куће према граду Кључу, а на фотографији број "28", на истој страни, оштећени Штркоњић Але својом руком показује где је становао Бајић Предраг, насеље Егрлићи изнад његовог предузећа РОБС "Сана" из Кључа у којем су радили он и Предрагов отац, Петар. На страни 231/29, на фотографији број "29", оштећени показује куће где је становао деда Будимир Жељка, у његовом комшилуку, а на фотографији број "30", на истој тој страни, оштећени Штркоњић показује руком кућу Вртунић Младенка, Богдановог сина, која је прва у доњем реду до пута.

Исказ оштећеног Штркоњић Ала у погледу идентитета починилаца овог кривичног дела је јасан и недвосмислен. Оштећени Штркоњић Але познаје оптуженог Будимир Жељка, познаје његовог деду Бокан Мира који му је комшија, мајку и оца, за кога наводи да је токар и да је радио у „ШИП-у“, а која чињеница и није била спорна.

Суд је имао у виду да је оштећени Штркоњић Але и поред чињенице да је био изричит да познаје лица која су насилно ушла у његову кућу, вршио и препознавање путем фотографија дана 01.10.2010. године, где је између 10 показаних фотографија препознао нападаче Будимир Жељка, Бајић Предрага и Вртунић Младенка.

Суд ће се посебно осврнути на радњу препознавања које је оштећени Штркоњић Але извршио у просторијама полиције Унско-Санксог кантона БиХ дана 01.10.2010. године, а затим и на главном претресу 20.06.2018. године и на разлике у његовим исказима у погледу тога ко се налази на предоченим фотографијама.

Суд констатује да је моћ опажања и интерпретирања физичких особина код појединих људи различита, те да независно од тога да ли је особа могла тачно да интерпретира физичке особине одређене особе, исту може препознати са сигурношћу.

Наиме, из садржаја записника о препознавању особа, Управе полиције Унско-Санског Кантона МУП БиХ од 01.10.2010. године, као и фото

документатције препознавања особа осумњичених Управе полиције, Унско-Санксог кантона Бихаћ, број 05-1/04-5-740/10 од 01.10.2010. утврђено је да је Штркоњић Але на записнику пре извршене радње препознавања описао нападаче који су ушли његову кућу критичном приликом, и то тако наводећи да је први био Бајић Предраг, син Петра, био је старости око 25 година, у цивилној одећи, имао је црну косу, дугуљасто лице и већи нос који је био кукаст и танак. Други је био Вртунић Младенко, син Богдана, био је старости око 25 до 28 година, био је у војничкој шареној униформи, био је на ћелаво ошишан. Треће лице је био Будимир Жељко, син Драгана и мајке Милене, старости од око 24 године, био је у цивилној одећи, у рукама је имао велику пушку звану „пумпарица", отац му је био токар, радио је у д.о.о. „Шуматранспорт" у Кључу. Будимир Жељка је познавао од детињства јер је становао у његовом комшилуку код деде и бабе Бокани Драге. Драган, Жељков отац, је добио касније стан и становао у небодеру у Кључу.

Оштећени Штркоњић Але је приликом вршења препознавања и идентификације особа осумњичених да су починиле кривично дело ратни злочин против цивилног становништва на штету Штркоњић Фатиме и Кољић Фате у ноћи 21.11.1992. године у Кључу, у показаном низу од 10 фотографија, међу којима је била и фотографија оптуженог Будимир Жељка означена бројем „4", са сигурношћу указао на фотографију оптуженог Будимир Жељка као лице које је било критичном приликом у његовој кући и предузело напред описане радње. Са сигурношћу је указао и на фотографију број „5" на којој се налази Бајић Предраг син Петра, као и на фотографију број 10 на којој је Вртунић Младенко син Богдана.

На главном претресу дана 20.06.2018. године када је испитан путем видео конференцијске везе са Кантоналним судом у Бихаћу, оштећени Штркоњић Але је описао оптуженог Будимир Жељка, наводећи да је плав, „блонд", између плавог и „блонд", да је висине до 180 цм и тежине до 70 килограма. Када су му показане исте ове фотографије оштећени није препознао оптуженог Будимир Жељка, као ни лица која су критичном приликом била у његовој кући и предузела напред описане радње.

С тим у вези суд је имао у виду да је оштећени Але Штркоњић у време када је испитиван на главном претресу дана 20.06.2018. године, имао 76 година, да се његово испитивање одвијало посредством видеоконференцијске везе, а нарочито да је оштећени том приликом истакао да су му фотографије нејасне, мутне и да слабије види с обзиром на своје године, међутим фотографије које су му показане у просторији полиције 01.10.2010. године, биле су тада јасније и могло се детаљније видети, а самим тим и препознати актери догађаја.

Сведок оштећени Штркоњић Але се није суочавао са оптуженим Будимир Жељком, али у директној комуникацији са оптуженим када је одговарао на питања оптуженог Будимир Жељка, суд се уверио у истинитост сведочења оштећеног Штркоњић Ала. На главном претресу одржаном дана 20.06.2018. године током испитивања оштећеног Штркоњић Ала оптужени Будимир Жељко је обраћајући се оштећеном рекао: „Господине Штркоњићу , ја сам Жељко Будимир, да ли се познајемо?"Штркоњић Але је одговорио ја Вас познајем као дечака и као момка и тако дебела нисам Вас знао. Том приликом

оштећени Штркоњић Але обраћајући се оптуженом Будимир Жељку био је уверљив у тврдњи када му је категорично рекао, био си у мојој кући.

Теза одбране да је немогуће да оштећени Штркоњић Але на фотографији број „4" препозна оптуженог Будимир Жељка, када на тој фотографији има црну косу, а оштећени је описао Будимир Жељка са плавом „блонд" косом, је неприхватљива. Наиме, на црно белој фотографији на којој је оптужени Будимир Жељко означен са бројем „4" у спису предмета, а на којој га је оштећени Штркоњић Але са сигурношћу препознао, несумњиво указује да га је **упамтио и препознао по лику** и на околност да је очигледно оптуженог Будимир Жељка виђао и познавао од раније. Чињеница је и да је деда оптуженог Будимир Жељка, Бокан Миро комшија оштећеног Штркоњић Ала, да је оптужени Будимир Жељко долазио код свог деде, да га је виђао, да како каже познаје га од детета.

С тим у вези, суд је посебно имао у виду да је оштећени Штркоњић Але још 14.08.2007. године био јасан и децидан у погледу идентитета нападача на њега и његову породицу, дакле, неколико година пре препознавања путем фотографија, да би потом на основу наредбе Кантоналног тужиоца вршио препознавање и на основу фотографија дана 01.10.2010. године где је између 10 предочених фотогарафија препознао нападаче.

Суд је имао у виду примедбе из решења Апелационог суда у Београду Одељења за ратне злочине Кж1 По2 1/20 од 3.3.2020. године, као и тезу одбране из завршне речи да из записника о саслушању судског вештака др Мирослава Ракочевића пред Кантоналним тужиоцем дана 05.10.2010. године, произилази да судски вештак др Ракочевић Мирослав наводи у свом налазу и мишљењу да му је оштећени Але Штркоњић приликом вештачења повреда које је критичном приликом задобио, говорио да је у својој кући у месту Мали Рејзовићи дана 21.11.1992. године нападнут од две мушке особе које су му познате и то од Бајић Предрага званог Гаги и Вртунић Младенка, те да дакле том приликом није говорио о три нападача, али налази да су овакве примедбе без значаја. Наиме, предмет наредбе за вештачење Тужилаштва Унско-Санског Кантона Бихаћ од 5.10.2010. године је био да се изврши вештачење повреда које је критичном приликом задобио оштећени Штркоњић Але. Према томе околност да је том приликом оштећени Штркоњић судском вештаку др Ракочевић Мирославу саопштио да је критичном приликом нападнут од стране две мушке особе и то Бајић Предрага зв. Гаги и Вртунић Младенка је ирелевантна код несумњиво утврђене чињенице да је оштећени у свим својим исказима који су напред наведени и који су дати пред надлежним државним органима, а нарочито у исказу од 14.8.2007. године који је дат три године пре обављеног вештачења када му је памћење било свежије, био изричит у тврдњи да су он и његова породица нападнути од стране три мушке особе и то: Будимир Жељка, Бајић Предрага и Вртунић Младенка. Поред тога суд је стао на становиште да наводи оштећеног Штркоњић Ала дати судском вештаку на записнику о вештачењу нису дати у складу са одредбама Законика о кривичном поступку, па самим тим нису од значаја за овај поступак.

Увидом у допис МУП-а СЈБ Кључ упућен Центру служби безбедности Бања Лука од 23.11.1992. године за тежа кривична дела по НН извршиоцу која

су се догодила на њиховом подручју од 01.01. до 21.11.1992. године, произилази између осталих да је дана 21.11.1992. године око 22:30 часова, од стране два лица, од којих је једно било униформисано извршено убиство Штркоњић Фатме из Кључа тупим предметом у пределу главе и Кољић Фате из Кључа хладним оружјем, као и да је увиђај извршио дежурни истражни судија са екипом СЈБ Кључ у присуству војне полиције.

Суд налази да подаци, обавештења, СЈБ Кључ достављени Центру служби безбедности Бања Лука, су подаци који се прикупљају неформално и не могу имати доказну вредност и на њима се не може заснивати судска одлука.

Суд је имао у виду и чињеницу да је оштећени Штркоњић Але погрешно навео име мајке оптуженог Будимир Жељка називајући је Милена а да је Будимир Жељко рекао да се његова мајка зове Невенка, али налази да није од таквог значаја да би довела у питање веродостојност исказа оштећеног.

Да је критичном приликом у кући Але Штркоњића био оптужени Будимир Жељко, заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком, потврђују својим посредним сазнањима и сведоци Штркоњић Шефик, Керановић Џемал и Хасанбеговић Едхем.

Наиме, сведок Штркоњић Шефик, је био изричит у тврдњи да му је његов брат Штркоњић Але, у поверењу рекао да су му кућу напала три човека и то Будимир Жељко, Бајић Предраг и Вртунић Младенко, али да никоме не говори јер би их могло коштати живота. Када је видео Ала у болници, имао је замотану леву руку и леву ногу, видео је да има повреде по глави, а поред тога и неколико расекотина.

Сведок Керановић Џемал је тврдио да је након одласка оштећеног Ала Штркоњића чуо да су критичном приликом злочин починили оптужени Будимир Жељко, Бајић Предраг и Вртунић Младенко, да је Але повређен, а његова супруга и ташта убијене. Због тога су се крили да их ова лица не би пронашла, а она су представљала страх и трепет за муслимане. Са Алом никада није разговарао о томе шта се десило његовој жени и ташти.

Сведок Хасанбеговић Едхем је тврдио да је наредног јутра сазнао шта се критичном приликом догодило. Када је Штркоњић Але отишао из Кључа у Бања Луку, позвала га је рођака Хасанбеговић Ениса, која је живела у Бања Луци и која је видела Штркоњића, упозорила га је да је потребно да се његова породица и он чувају својих комшија и то Будимир Жељка, Бајић Предрага и Вртунић Младенка, јер јој је Але Штркоњић саопштио да су они извршили напад на његову кућу критичне ноћи, да су га опљачкали, а његову жену и њену мајку убили.

Суд је напред наведене, сагласне делове исказа сведока прихватио као јасне, уверљиве и које са исказом сведока оштећеног Штркоњић Ала чине једну логичну целину.

Суд је ценио исказ сведока Бранковић Петра у делу у коме је навео да критичном приликом када је видео Ала у болници, да је био престрашен, да му

је на питање да ли зна ко су извршиоци, рекао да зна, али му није рекао њихова имена, претпоставља из разлога што је Србин, те исказ сведока Шабић Акифа у делу у коме је навео да му је оштећени Штркоњић Але рекао да зна ко су виновници овог догађаја, није му саопштио њихова имена, али му је рекао да су то урадиле његове прве комшије, те је суд овакве сагласне исказе прихватио као уверљиве, логичне и истините.

Са свега напред изнетог суд је одлуку засновао у одлучујућем делу на исказу сведока оштећеног Штркоњић Ала, који је потврђен у битним деловима исказом сведока Бајић Предрага датим пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине, а који исказ је суд оценио веродостојним.

Суд је ценећи исказ сведока оштећеног Штркоњић Ала исти оценио као детаљан, веродостојан, уверљив и истинит. Исказ сведока оштећеног је резултат стварног и непосредног доживљаја и познавања свих актера догађаја. Суд налази да оштећени није имао разлога да оптуженог Будимир Жељка неистинито повезује са делом које му се у овом кривичном поступку ставља на терет.

Оцењујући одбрану оптуженог Будимир Жељка, суд није прихватио одбрану оптуженог који је негирао да је извршио кривично дело које му се ставља на терет, јер је таква одбрана демантована изведеним доказима и то: детаљним описима радњи које је он предузео према оштећеном Штркоњић Алу, а о којима сведочи оштећени Штркоњић Але и сведок Бајић Предраг испитан пред Кантонаним тужилаштвом БиХ, Унско – Санског Кантона дана 8.5.2014. године који оповргавају његове тврдње да критичном приликом није био на месту инкриминисаног догађаја, да у њему није учествовао, те да се критичном приликом налазио код своје тадашње девојке Далиборке, налазећи да је оваква одбрана оптуженог непоткрепљена ни једним од изведених доказа, неуверљива, нелогична и срачуната на избегавање кривице.

Суд није поклонио веру исказу сведока, супруге Будимир Жељка Будимир Далиборке, која је навела да је 21. новембра 1992. године Будимир Жељко, иако му је била породична слава дошао у њену кућу, наводећи да када год би Жељко Будимир долазио код ње, одлазио би својој кући ујутру, у раним јутарњим сатима и сведока Добрић Данета у делу у којем је навео да је 21.11.1992. године, негде око 19-20 часова код њих дошао Будимир Жељко, односно код своје девојке Далиборке која је ту живела, да се задржао ту скоро целу ноћ, скоро негде до пред зору, било је око 4 сата када је отишао, који су покушали да пруже алиби оптуженом Будимир Жељку, с обзиром да сведоци испитани на ове околности делују неуверљиво, те евидентно прилагођавају своје исказе потребама алибија оптуженог Будимир Жељка. Овакви искази сведока срачунати су да помогну оптуженом Будимир Жељку да би избегао кривицу.

Суд је ценио исказ сведока Милана Томића у делу у коме је навео да када је указивао помоћ оштећеном Штркоњић Алу, да му је Штркоњић Але рекао да су починиоци кривичног дела колико је могао видети била двојица „од оне будале синови“, те је он сам закључио да су то синови њиховог комшије, Бајић Ненад и Предраг, али овакав исказ није прихватио налазећи да је срачунат да

помогне оптуженом Будимир Жељку у избегавању кривице. Такође и његови закључци и лични утисци о могућим извршиоцима кривичног дела не могу бити доказ у овом поступку.

Наиме, током поступка несумњиво је утврђено да се Штркоњић Але плашио да каже ко су извршиоци, да је једино непосредно након критичног догађаја свом брату Штркоњић Шефику саопштио идентитет три извршиоца кривичног дела, и то оптуженог Будимир Жељка, Бајић Предрага и Вртунић Младенка.

Током кривичног поступка суд је утврдио да је у време извршења кривичног дела 21.11.1992. године на територији Републике Босне и Херцеговине, која је била саставни део тадашње СФРЈ, постојао немеђународни (унутрашњи оружани) сукоб између Армије БиХ и МУП-а Републике Босне и Херцеговине с једне стране и Војске Републике Српске и МУП-а Републике Српске са друге стране, а што је и опште позната чињеница, а која чињеница и међу странкама није била спорна.

Да је у инкриминисано време постојао оружани сукоб, суд је утврдио и оценом следећих изведених доказа:

Из исказа сведока Бранковић Петра, суд је утврдио да је рат на подручју општине Кључ почео крајем маја 1992. године. Није био војно ангажован у оперативним јединицама ВРС, али је све вереме имао радну обавезу у школи где је био запослен.

Наведену чињеницу о томе да је на подручју Кључа и околине у инкриминисаном периоду било оружаних сукоба, суд је утврдио из исказа сведока Нађељка Ђаковића кога су у мају месецу на подручју општине Кључ затекла ратна дешавања, па је био ангажован као припадник СЈБ Кључ. Дужио је полицијску униформу, од наоружања је имао пиштољ калибра 7,25 мм и полуаутоматску пушку, а радио је на пословима позорника, контроле регулисања саобраћаја и патролне службе.

Из исказа сведока оштећеног Але Штркоњића произилази да су од 27.05.1992. године на територији града Кључа и околних места српска полиција и војска преузеле власт и све надлежности што је резултирало да су се дешавала појединачна убиства по граду Кључу и околини, да су Бошњаци и Хрвати постали грађани другог реда. Учестале су пљачке, паљење и прогон несрпског становништва, као и одвођење људи у логоре.

Из исказа сведока Штркоњић Шефика произилази да су од 27. маја 1992. године на територији Босне и Херцеговине, града Кључа, припадници војске и полиције СДС-а која је заузела град Кључ и околину, почели са малтретирањем несрпског становништва, да је долазило до убистава, паљења имовине, пљачке, силовања и прогона од старне војних, паравојних и полицијских снага агресора.

Чињеницу да је на територији града Кључа и околине у у инкриминисаном периоду било оружаних сукоба, суд је утврдио и из исказа сведока Шабић Акифа, из чијег исказа произилази да је у мају месецу 1992.

године дошло до окупације Кључа од стране српске војске и полиције, те да су Бошњаке почели да убијају, пљачкају, шаљу у логоре, да им пале имовину и малтретирају на разне начине, а наведено је утврђено и из исказав сведока Кањешић Шефика, као и Керановић Џемала.

Постојање оружаног сукоба суд је утврдио и на основу материјалног доказа и то „Одлуке о проглашењу ратног стања" објављена у „Службеном листу Р БиХ" 20.06.1992. године, где се на територији Републике Босне и Херцеговине проглашава ратно стање дана 20.06.1992. године, а ратно стање је укинуто дана 28.12.1995. године одлуком која је објављена у „Службеном листу Републике Босне и Херцеговине".

Ценећи исказе свих напред наведених сведока на околност постојања оружаног сукоба на територији Босне и Херцеговине, конкретно, подручја оптштине Кључ, у временском периоду који је обухваћен оптужницом, суд је исказе сведока у том делу прихватио у свему као јасне, недвосмислене и веродостојне.

Да се инкриминисани догађај одиграо дана 21.11.1992. године, суд је утврдио из исказа сведока оштећеног Штркоњић Ала, који је доследан у тврдњи да су дана 21.11.1992. године провалили у његову кућу оптужени Будимир Жељко, Бајић Предраг и Вртуниħ Младенко и предузели радње ближе описане у изреци пресуде, а који исказ је и потврђен и материјалним доказима. Из Записника о увиђају Основног суда у Кључу број Кри. 95/92 од 22.11.1992. године произилази да је дежурни истражни судија Основног суда у Кључу обавештен дана 22.11.1992. године да се у ноћи између 21.и 22.11.1992. године догодило убиство Штркоњић Фатиме и Кољић Фате у Кључу , у Рејзовићима Из Службене белешке Управе полиције, сектора криминалистичке полиције од 11.10.2010. године произилази да је овлашћено службено лице Полицијске управе извршило преглед архиве у ПС Кључ, која се односи на период од 1992. године до 1995. године и рада тадашње СЈБ Кључ. Приликом прегледа пронађена је између осталог и оригинална свеска „Дневник догађаја од 19.3.1992. године" који се водио код дежурне службе у тадашњој СЈБ Кључ а у којој се под редним бројем 630 од 21.11.1992. године налази уписано да је истог дана грађанин Самарџија Миленко пријавио у дежурну службу СЈБ Кључ убиство Штркоњић Фатиме и Кољић Фате, као из дописа МУП-а СЈБ Кључ упућеног Центру служби безбедности Бања Лука од 23.11.1992. године произилази да је дана 21.11.1992. године око 22,30 часова од стране два лица од којих је једно било униформисано извршено је убиство Штркоњић Фатиме из Кључа-тврдим предметом у пределу главе и Кољић Фате из Кључа-са хладним оружјем. Увиђај је извршио дежурни истражни судија са екипом СЈБ Кључ у присуству војсне полиције. Из евиденције кривичних дела од 1.1.1992. године под предним бројем 132 произилази да је Самарџија Миленко пријавио да су НН лица 21.11.1992. године око 23 часа ушла у кућу Штркоњић Ала у Резовићима и убили жену и мајку, а њега убоили ножем на више места.

Суд је разматрајући **статус оптуженог Будимир Жељка** утврдио из саме одбране оптуженог, да у време инкриминисаног догађаја дана 21.11.1992. године, није био припадник неке оружане формације. Суд је у овом делу одбрану оптуженог прихватио као искрену и истиниту, а и потврђену писменом

документацијом и то уверењем Министарства одбране, одсек Приједор, број 03/8-835-698/96 од 22.04.1996. године из ког произилази да је Будимир Жељко, син Драгана, рођен 20.07.1971. године регулисао војну обавезу, те да је учествовао у рату у оквиру СЈБ Кључ од 23.04.1992.-20.06.1992. године, у ВП Купрес од 20.06.1992. – 13.10.1992. године, затим од 01.12.1992. – 23.11.1995. године и у СЈБ Бања Лука од 24.11.1995. – 25.02.1995. године, као и решењем о привременом ослобађању од војне обавезе команданта пуковника Витомира Грујића од 13.10.1992. године и решењем Јавног фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Стручна служба фонда, Филијала Приједор, број 9308175987 од 23.10.1997. године из ког произилази да осигуранику Будимир (Драган) Жељку са местом становања Приједор, утврђује се у посебан стаж у двоструком трајању време проведено у својству припадника ВРС односно МУП РС, за време непосредне ратне опасности и ратног стања од 23.4.1992. године до 13.10.1992. године.

Међутим и поред чињенице да у временском периоду који је обухваћен оптужницом (21.11.1992. године), оптужени Будимир Жељко није био припадник оружаних формација, понашање оптуженог које се огледа у чињеници да је оптужени Будимир Жељко, у време оружаног сукоба који је постојао на територији тадашње Републике Босне и Херцеговине, отишао наоружан са припадницима једне од страна у сукобу, са припадницима Војске Републике Српске, сада правноснажно осуђеним Предрагом Бајићем и Вртунић Младенком, које познаје од раније, такође наоружанима, у кућу муслимана Штркоњић Ала, да су га сви тукли, псовали турску мајку, тражили новац и узели новац, такво понашње оптуженог Будимир Жељка садржи сва обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва.

Оцењујући **статус оштећеног Штркоњић Ала**, суд је утврдио да је био цивил, да је био мештанин насеља Рејзовићи, општина Кључ, ненаоружан, који није узео учешће у непријатељствима и као такав заштићено лице у оружаном сукобу, а све у складу са одредбом 4 Женевске конвенције из 1949. године као и Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба од 08.06.1977. године, уз ову Конвенцију, а која чињеница и није била спорна.

Што се тиче **повезаности** ових кривично правних радњи са оружаним сукобом који се одвијао на подручју тадашње Босне и Херцеговине и на територији где се десио догађај који је предмет овог кривичног поступка, суд закључује да та повезаност постоји кроз чињеницу да се догађај десио за време оружаних сукоба на територији Босне и Херцеговине, који се водио између Војске Републике Српске и МУП-а Републике Српске са једне стране и Армије и МУП-а Босне и Херцеговине са друге стране, да је оптужени Будимир Жељко предузео радње нечовечног поступања и повређивања телесног интегритета заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком припадницима Војске Републике Српске, која је учествовала на српској страни у том сукобу, да је оштећени Але Штркоњић био цивил, припадник муслиманске вероисповести, те и припадао супротној страни.

Кривично дело из члана 142 став 1 КЗ СРЈ врши онај ко кршећи правила међународног права за време рата, оружаног сукоба или окупације нареди да се изврши напад на цивилно становништво, насеље, појединa

цивилна лица, или лица онеспособљена за борбу, које има за последицу смрт, тешку телесну повреду или тешко нарушавање здравља људи, напад без избора циља којим се погађа цивилно становништво, да се према цивилном становништву врше убиства, мучења, **нечовечно поступање,** биолошки, медицински или други научни експерименти, узимање ткива или органа ради трансплатације, наношење великих патњи или **повреда телесног интегритета** или здравља, расељавање или пресељавање или присилно однародовање или превођење на дургу веру, присиљавање на проституцију или силовање, примењивање мера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противзаконито одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, лишавања права на правилно и непристрасно суђење, присиљавање на службу у оружаним снагама непријатељске силе или у њеној обавештајној служби или администрацији, присиљавање на принудни рад, изгладњивање становништва, конфисковање имовине, пљачкање имовине, становништва, противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама имовине које није оправдано војним потребама, узимање незаконите и несразмерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вредности домаћег новца или противзаконито издавање новца, или ко изврши неко од наведених дела.

Да би била остварена обележја дела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ, потребно је да је дело извршено за време оружаног сукоба, а у смислу одредаба међународног права сматра се да оружани сукоб постоји свуда где се прибегло оружаној сили између држава или продуженом оружаном насиљу између власти и организованих наоружаних група или пак између таквих група унутар једне државе.

На територији Републике Босне и Херцеговине која је била саставни део тадашње СФРЈ одвијао се немеђународни (унутрашњи) оружани сукоб између Војске Републике Српске (ВРС) и МУП-а Републике Српске са једне стране и Армије и МУП-а Босне и Херцеговине са друге стране, а што је и опште позната чињеница.

У ситуацији када постоји оружани сукоб и рат као објективне околности, као и утврђене чињенице које ове околности повезују са кривичним делом, морају се применити правила међународног права садржана у Конвенцијама од 12.08.1949. године које су ратификоване од стране ФНРЈ.

Одредбом члана 3 став 1 тачка 1 а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, предвиђено је да се према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу услед болести, рана, лишења слободе или из било ког другог узрока, поступа у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било коме другом сличном мерилу. У том циљу забрањене су и забрањују се у свако доба и на сваком месту према наведеним лицима између осталог, повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убистава, осакаћења, свирепости и мучења.

Одредбом члана 4 став 1 Допунског протокола уз Женевску конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II) је између осталог прописано да лица која не узимају директно учешће у или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода била ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани. Она ће у свим приликама бити хумано третирана, без икакве дискриминације. Забрањено је наређивати да не сме бити преживелих. **У ставу 2 наведено је**: не дирајући у начелни карактер напред наведених одредаба, следећа дела против лица поменутих у ставу 1 јесу и остају забрањена у свако доба и на сваком месту и то:

а) насиље над животом, здрављем и физичким или менталним благостањем људи, нарочито убиство окрутно поступање као што су мучење, сакаћење или било који други облик телесне казне.

Ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ може бити извршен само за време рата, оружаног сукоба или окупације, а појам оружаног сукоба обухвата не само међународни оружани сукоб, већ и унутрашњи оружани сукоб уколико су испуњени услови из II Допунског Протокола из 1977. године уз Женевску конвенцију из 1949. године. За постојање кривичног дела довољно је предузимање било које од бројно алтернативно набројаних радњи, а пасивни субјекат, односно жртва кривичног дела јесте цивилно становништво.

Суд је на основу изведених доказа утврдио да је отпужени Будимир Жељко извршио кривично дело из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, на начин да његове радње представљају нечовечно поступање и повређивање телесног интегритета.

Радња нечовечно поступање представља намерну радњу тј. радњу која је објективно гледано смишљена, а не случајна, која наноси тешку душевну или телесну патњу или повреду или представља озбиљан насртај на људско достојанство.

У конкретном случају радња **нечовечно поступање** огледа се у томе што је опт. Жељко Будимир заједно са осуђеним Бајић Предрагом и Вртунић Младенком, оштећеном Штркоњић Али, његовој жени и њеној мајци критичном приликом упадајући им у кућу у ноћним сатима, псовао турску мајку, дакле вређао их на националној основи, притом понашајући се грубо и бахато, што је код њих створило душевну патњу и осећај страха, као и осећај душевне узнемирености и потчињености. Оптужени Будимир Жељко је нечовечно поступао према оштећеном Штркоњић Алу јер га је, након што је у вечерњим сатима, наоружан ушао у кућу у којој се налазио оштећени са својом супругом Штркоњић Фатимом и њеном мајком Коњић Фатом, тукао у кући заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком. О тежини бола и патње суд је дошао до закључка на основу природе нанесених удараца.

Оптужени Будимир Жељко је **повредно телесни интегритет** оштећеног Шткоњић Ала тако што га је тукао рукама и ногама по глави и телу, заједно са сада осуђенима Бајић Предрагом и Вртунић Младенком. С тим у вези вештак за судску медицину др Мирослав Ракочевић извршио је вештачење ради

утврђивања природе повреда и начина настанка повреда за оштећеног Штркоњић Ала. Из налаза и мишљења судског вештака суд је утврдио да је на телу Штркоњић Ала установио пет ожиљака цртастог изгледа и то три на левој подлактици, а два на левој натколеници, па вештак закључује да су ти ожиљци највероватније настали повлачењем оштрим предметом и ради се о резним ранама. Вештак закључује да је тај оштри предмет највероватније био нож. Према опису осталих повреда које је навео оштећени у разговору са вештаком, као што су ударци у главу и тело, у вези са утврђеним ожиљцима на телу, вештак је дао мишљење да све те повреде које је задобио оштећени у виду резних рана и удараца по глави и телу представљају заједно тешку телесну повреду. Суд је налаз и мишљење судског вештака др Ракочевић Мирослава прихватио као истинит и у свему дат по правилима струке.

Конкретна радња **повређивања телесног интегритета оштећеног** садржи све елементе кршења норми међународног хуманитарног права које дефинишу повреду телесног интегритета као напад на физички интегритет жртве уз наношење тешких телесних патњи и болова без обзира на врсту и степен наношења телесне повреде.

На основу напред утврђеног чињеничног стања, суд је нашао да се у радњама оптуженог Будимир Жељка стичу сва битна обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва изи члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Одредбом члана 22 КЗ СРЈ предвиђено је да **саизвршилаштво** постоји ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин, заједнички учине кривично дело. Код саизвршилаштва морају бити испуњени објективни и субјективни услови, а то су учешће у делу и свест о заједничком деловању.

У конкретном случају правном анализом чињеничног стања суд је утврдио да су радње (нечовечно поступање и повређивање телесног интегритета), за које је оглашен кривим оптужени Будимир Жељко предузео са правноснажно осуђеним Бајић Предрагом и Вртунић Младенком, те да су поступали као саизвршиоци, да су се саглашавали са предузетим радњама и да су заједно учествовали у остварењу истог дела и да су унапред описаним ситуацијама заједно имали власт над делом, чиме су радње извршене у континуитету, да је један прихватио радње другог као своје и заједничке, изражавајући вољу да заједно изврше дело, при чему су били свесни деловања других извршилаца тако да је међу њима постојала субјектина веза, свест о заједничком деловању.

Оцењујући **психички однос** оптуженог Будимир Жељка према кривичном делу, суд је закључио да је оптужени Будимир Жељко био свестан свог дела, да је хтео његово извршење и да је кривично дело извршио са директним **умишљајем,** као обликом виности. Наиме, оптужени је радње предузимао свестан како својих поступака, тако и њихових последица, хтео је да према оштећеном Штркоњић Алу нечовечно поступа, да му наноси патње и повреде телесног интегритета. Оптужени Будимир Жељко не мора бити свестан да својим поступцима крши међународно право с обзиром на то да повреда

међународног права у опису предметног кривичног дела представља објективни услов за постојање инкриминације.

Подводећи утврђено чињенично стање, као и психички однос оптуженог Будимир Жељка према извршеном кривичном делу под правну норму, односно вршећи правну квалификацију, суд је закључио да се у радњама оптуженог стичу сва субјективна и објективна обележја извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, јер се ради о најблажем закону који се у конкретном случају мора применити.

Након детаљно спроведеног доказног поступка, **правном анализом** напред утврђеног чињеничног стања, суд је утврдио да је оптужени Будимир Жељко кршећи правила кршећи правила међународног права, поступио противно члану 3 став 1 тачка А Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године и члана 4 став 1 и 2 тачка А Допунског протокола II уз Женевску конвенцију од 12. августа 1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, тако што је заједно са Бајић Предрагом званим „Гаги" правноснажно осуђеним за ово исто кривично дело пред Кантоналним судом у Бихаћу пресудом број 01ОК00880014К од 22.05.2014. године, на казну затвора у трајању од 13 година и Вртунић Младенком осуђеним за исто кривично дело пред Кантоналним судом у Бихаћу пресудом број 01ОК00743813К од 09.07.2014. године, која је преиначена пресудом Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 01 0 К 007438 14КЖ14 од 06.11.2014. године и осуђен на казну затвора у трајању од 9 година, припадницима Војске Републике Српске, извршио нечовечно поступање и повређивање телесног интегритета на тај начин што су дана 21.11.1992. године, око 23 часа, у насељу Рејзовићи Општина Кључ, оптужени Будимир Жељко у цивилној одећи наоружан пушком, а Бајић Предраг и Вртунић Младенко у војним униформама наоружани аутоматским пушкама, пиштољем и ножем, разбијањем стаклене преграде на улазном степеништу, ушли у кућу Штркоњић Але, који је том приликом био у кући заједно са својом супругом Штркоњић Фатимом и њеном мајком Кољић Фатом, псујући им турску мајку, физички злостављали Штркоњић Алу, тукући га рукама и ногама по глави и телу, док га је Вртунић Младенко убадао и секао ножем, услед чега је Штркоњић Але задобио повреде у виду посекотина леве подлактице и леве натколенице, тражећи да им да новац, а кад им је Штркоњић Але дао најмање 700 немачких марака које је имао код себе, незадовољни износом тражили још новца, па кад им је Штркоњић Але рекао да има још новца закопаног у башти поред куће, Будимир Жељко и Бајић Предраг су га извели из куће, док је Вртунић Младенко остао у кући заједно са Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом, након чега је Штркоњић Але ископао и предао 5500 немачких марака Бајић Предрагу. У тренутку када су Будимир Жељко и Бајић Предраг отишли испод сијалице која се налази на улазним вратима да преброје новац, Штркоњић Але је искористио прилику и побегао из дворишта, а док је бежао, за собом је чуо више хитаца испаљених из аутоматског оружја, док су Бајић Предраг и Будимир Жељко остали у дворишту куће, а Вртунић Младенко у кући са Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом.

С обзиром на све напред наведено, суд је несумњиво утврдио да је оптужени поступао у свему како је то описано у изреци пресуде и његове радње

је правно квалификовао као кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Како није било околности које би искључиле кривичну одговорност оптуженог Будимир Жељка, суд га је за извршено кривично дело огласио кривим.

Приликом одлучивања и одмеравања врсте и висине кривичне санкције према оптуженом Будимир Жељку који је оглашен кривим, суд је применио КЗ СРЈ и одредбу члана 142 став 1 овог Закона, онако како је то квалификовано и у оптужници Тужиоца за ратне злочине КТО 2/2018 од 01.02.2018. године, налазећи да је овај закон блажи од закона који је важио у време извршења дела и одредбе члана 142 КЗ СФРЈ. Наиме, имајући у виду да је од извршења кривичног дела за које је опт. Будимир Жељко оглашен кривим, закон измењен више пута, суд је у складу са одредбом члана 4 став 1 КЗ СФРЈ ("Службени лист СФРЈ", број 44/76, 36/77, 34/84, 37/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90, 54/90) који је важио у време извршења кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим и одредбом члана 4 став 2 КЗ СФРЈ која прописује да ће се, ако је после извршења кривичног дела измењен закон једном или више пута, применити закон који је блажи по учиниоца, ценио који је закон у конкретном случају најблажи по опт. Жељка Будимира. Ово стога што је Законом који је важио у време извршења дела за наведено дело била запрећена казна затвора од пет година или смртна казна, а Законом о изменама и допунама КЗ СРЈ („Службени лист СРЈ“ број 37/93 од 16.07.1993. године), за који је суд нашао да се у конкретном случају има применити, за кривично дело из члана 142 став 1 прописана је казна затвора од најмање пет година или од двадесет година, с обзиром да је тај закон најблажи по оптуженог Будимир Жељка.

Полазећи од опште сврхе кривичних санкција, сврхе кажњавања и граница казне прописане законом за кривично дело за које су оптужени оглашени кривим, суд је имао у виду све околности из члана 41 КЗ СРЈ које утичу да казна буде мања или већа.

Одлучујући о кривичној санкцији, суд је ценио све **олакшавајуће и отежавајуће** околности на страни оптуженог Будимир Жељка.

Од олакшавајућих околности на страни оптуженог суд је нашао да је у време извршења кривичног дела био млад, да је имао 21 годину, да је неосуђиван, да је ожењен, породичан човек, отац троје деце, од којих је једно малолетно, те његово здравствено стање, а наиме здравље му је нарушено услед срчаних проблема што призилази из медицинске документације у списима.

Отежавајућих околности на страни оптуженог Будимир Жељка, суд није нашао.

Суд је имао у виду пресуду Кантоналног суда у Бихаћу број К 8/00 од 24.10.2000. године, којом је Будимир Жељко оглашен кривим због кривичног дела из члана 171 став 2 тачка 4 КЗ ФБиХ и осуђен на казну затвора у трајању од 20 година, која пресуда је преиначена пресудом Врховног суда Федерације БиХ КЖ 67/01 од 18.06.2001. године у погледу правне квалификације дела, па је

на напред наведену казну затвора осуђен због извршења кривичног дела из члана 36 став 2 тачка 6 а КЗ РБиХ. Међутим, по оцени суда имајући у виду да ова пресуда није призната у складу са позитивним прописима нашег права, наиме није призната у складу са одредбама члана 86 до 96 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, то суд није ни узео у обзир да је оптужени Будимир Жељко раније осуђиван, па му у том контексту ову осуду и није ценио као отежавајућу околност.

Ценећи све околности од утицаја на **одмеравање казне** оптуженом Будимир Жељку, суд је ценио и протек времена од извршења кривичног дела, односно да је прошло 29 година, те чињеницу да је у време извршења кривичног дела био млад, да је имао 21 годину, те нарушено здравствено стање, придао значај као особито олакшавајућим околностима, па га је применом члана 43 КЗ СРЈ осудио на казну у трајању од 2 године, налазећи да се и ублаженом казном може постићи сврха кажњавања.

Имајући у виду све напред наведене околности суд је оптуженог Жељка Будимира осудио на казну затвора у трајању од 2 (две) године, сматрајући да је изречена казна затвора адекватна и сразмерна тежини извршеног кривичног дела, степену кривичне одговорности оптуженог, околности под којима је дело почињено, степену повређивања или угрожавања заштићених добара и насталих последица и да ће изречена казна испунити сврху кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ. Изречена казна представља између осталог и неопходну друштвену осуду за извршено кривично дело.

Суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остале доказе који су изведени на главном претресу, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривично правној ствари, па их није посебно образлагао.

Прецизираном оптужницом Тужиоца за ратне злочине оптуженом Будимир Жељку стављена је на терет и радња извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези са чланом 22 КЗ СРЈ која се односи на ***учешће у убиствима***, да је заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком као саизвршилац извршио учешће у убиствима тако што је један од саизвршилаца лишио живота Штркоњић Фатиму на начин да је из непосредне близине, из ватреног оружја, испалио један метак у пределу њене главе, наневши јој притом повреде у пределу лица и лобање од којих је преминула на лицу места, а затим лишио живота Кољић Фату на начин да јој је употребом ножа нанео повреде на врату у виду пресецања гркљана, једњака, и великих крвних судова од којих је преминула на лицу места.

Оценом и анализом свих изведених доказа како појединачно тако у њиховој међусобној вези суд није могао на несумњив начин утврдити радњу учешћа у убиствима оптуженог Будимир Жељка на начин како је то Тужилац за ратне злочине описао у прецизираном оптужном акту.

Из напред изведених и прихваћених доказа, суд је несумњиво утврдио да су оптужени Будимир Жељко у цивилној одећи наоружан пушком, Бајић Предраг и Вртунић Младенко у војним униформама наоружани аутоматским пушкама, пиштољем и ножем, разбијањем стаклене преграде на улазном

степеништу, ушли у кућу Штркоњић Але, који је том приликом био у кући заједно са својом супругом Штркоњић Фатимом и њеном мајком Кољић Фатом, псујући им турску мајку, физички злостављали Штркоњић Алу, тукући га рукама и ногама по глави и телу, а Вртунић Младенко га је и убадао и секао ножем услед чега је Штркоњић Але задобио повреде у виду посекотина леве подлактице и леве натколенице, тражећи да им да новац, а кад им је Штркоњић Але дао најмање 700 немачких марака које је имао код себе, незадовољни износом тражили још новца, па кад им је Штркоњић Але рекао да има још новца закопаног у башти поред куће, Будимир Жељко и Бајић Предраг га извели из куће, док је Вртунић Младенко остао у кући заједно са Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом, након чега је Штркоњић Але ископао и предао 5500 немачких марака Бајић Предрагу, а када су Будимир Жељко и Бајић Предраг отишли испод сијалице која се налази на улазним вратима да преброје новац, Штркоњић Але је искористио прилику и побегао из дворишта, а док је бежао, за собом је чуо више хитаца испаљених из аутоматског оружја, док су Бајић Предраг и Будимир Жељко остали у дворишту куће, а Вртунић Младенко у кући са Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом.

Током поступка, неспорно је да су Штркоњић Фатима и Кољић Фата критичном приликом лишене живота.

Сведок оштећени Штркоњић Але није био очевидац лишења живота оштећених Штркоњић Фатиме и Кољић Фате.

Са свега изнетог по оцени суда нема доказа да се оптужени Будимир Жељко са Бајић Предрагом вратио у кућу, где су убијене Штркоњић Фатима и Кољић Фата, а са којима је све време био Вртунић Младенко. Наиме, чињеница је да је оптужени Будимир Жељко, од момента када је изашао из куће са Бајић Предрагом и оштећеним Штркоњић Алом у двориште, са намером да од оштећеног узму новац који је био закопан у башти поред куће, до бекства оштећеног Штркоњић Ала, био управо у дворишту куће. При томе суд је имао у виду да нема доказа да се оптужени Будимир Жељко са Бајић Предрагом вратио у кућу, у којој је све то време био Вртунић Младенко са сада покојним оштећенима, где су и убијене (што произлази из напред наведеног записника о увиђају), као и да је управо Вртунић Младенко критичном приликом код себе имао нож, па када се наведено доведе у везу са начином настанка повреде код покојних (из записника о саслушању вештака Ракочевић др Мирослава који је сачињен у просторијама Кантоналног тужилаштва Унско – Санског кантона Бихаћ дана 04.07.2013. године, суд је утврдио да је повреда главе код покојне Штркоњић Фатиме, нанета из ватреног оружја, највероватније из близине, а код покојне Кољић Фате, повреда на врату која је и изазвала смрт покојне Кољић Фате је нанесена оштрим предметом, највероватније ножем), то суд налази да нема несумњивих доказа да је оптужени Будимир Жељко као саизвршилац учествовао у убиствима Штркоњић Фатиме и Кољић Фате.

Суд је имао у виду примедбе Апелационог суда садржане у решењу Кж1 По2 1/20 да за постојање института саизвршилаштва није од пресудног значаја

ко је коју конкретну радњу предузео. Међутим, ово Веће налази да нема доказа које радње је критичном приликом предузео оптужени Будимир Жељко а које су предузете у циљу лишења живота оштећених, било да су у питању радње извршења или радње које би указивале да је оптужени Будимир Жељко тим радњама на други начин учествовао у убиствима Штркоњић Фатиме и Кољић Фате.

Изведеним доказима суд није могао утврдити постојање заједничке одлуке да се оштећене лише живота.

Одредом члана 22 КЗ СРЈ прописано је саизвршилаштво као облик саучесништва у кривичном делу у ситуацији ако више лица учествовањем у радњи извршења или на други начин заједнички учине кривично дело.

За постојање саизвршилаштва неопходно је да буду испуњени објективни и субјективни услови, односно учешће у делу и свест о заједничком деловању, што се све огледа у томе да код саизвршилаца постоји одговарајући допринос у извршењу кривичног дела, у виду предузимања радње извршења кривичног дела или неке друге радње која је у тесној вези са радњом извршења, те у свести о заједничком деловању саизвршилаца ако заједнички предузимају радње извршења, или у њиховом заједничком умишљају уколико поступају на основу договора и тиме неком другом радњом битно допринесу извршењу кривичног дела. С тим у вези из изведених доказа не може се на несумњив начин утврдити да је оптужени Будимир Жељко на начин описан у прецизираној оптужници Тужиоца за ратне злочине, учествовао у убиствима, односно да је заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком свестан заједничког деловања, прихватајући радње сваког од њих као своје учествовао у убиствима Штркоњић Фатиме и Кољић Фате.

Суд налази да иако није нужно да сваки саизвршилац учествује у извршењу свих радњи које чине објективну страну бића кривичног дела ипак је неопходно предузимање некакве друге конкретне радње која би указивала на улогу оптуженог Будимир Жељка као учесника у убиствима Штркоњић Фатиме и Кољић Фате.

У конкретном случају из изведених доказа не може се утврдити начин на који се код оптуженог Будимир Жељка манифестује постојање свести о заједничком учествовању у убиствима те које то радње у време извршења предузима оптужени Будимир Жељко, а које омогућавају извршење дела учешћа у убиству оштећених Штркоњић Фатиме и Кољић Фате, тј. на неки начин доприносе радњи извршења дела. Наиме, не постоје докази да је оптужени Будимир Жељко, својим понашањем показао да се саглашава са радњом другога и при извршењу дела те радње прихвата као своје, поступајући на тај начин као саизвршилац, имајући при томе у виду да је за све то време у кући са оштећенима Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом био Вртунић Младенко.

Из свега напред наведеног суд је нашао да нема доказа да је оптужени Будимир Жељко **учествовао у убиствима** Штркоњић Фатиме и Кољић Фате. Наведено по оцени суда указује на то да је на страни оптуженог Будимир

Жељка субјективна компонента за саизвршилаштво у учешћу у убиствима морала бити присутна много интензивније и јавно се манифестовати много значајније да би се то тада могло окарактерисати као саизвршилаштво и у овој радњи, па је применом начела „**In dubio pro reo**“, исту изоставио из диспозитива пресуде.

Суд је у оквиру својих законских овлашћења делимично изменио диспозитив пресуде не дирајући у идентитет оптужног акта, у делу који се односи на радње саизвршиоца Вртунић Младенка, тако што је у чињенични опис пресуде унео „а Вртунић Младенко га је и убадао и секао ножем“, а изоставио повреду главе у виду посекотина, имајући у виду да је из исказа сведока оштећеног Штркоњић Ала несумњиво утврђено да је Вртунић Младенко критичном приликом са собом имао нож и да је управо од стране Вртунић Младенка задобио резне и убодне ране по рукама и ногама, да по глави није имао посекотине, али је имао ударце, а који исказ је прихватио као истинит како је то напред наведено. Уношење радње осуђеног Вртунић Младенка у чињеничну основу оптужног акта је послужило само за конкретније прецизирање радњи инкриминисаног догађаја. Истовремено имајући у виду наводе сведока оштећеног Штркоњић Ала у делу у коме описује да га је оптужени Будимир Жељко заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком критичном приликом тукао по свим деловима тела и по глави, а који исказ је прихваћен како је то напред наведено, то је суд у чињенични опис унео опис „по глави и телу“, не дирајући на тај начин у објективни идентитет оптужбе.

Суд је истовремено из диспозитива пресуде изоставио речи званом „пумпарица“, јер изведеним доказима суд није на несумњив начин утврдио да ли је критичном приликом опт. Будимир Жељко код себе имао аутоматску пушку или пушку „пумпарицу“, па је у диспозитиву остављена само „пушка“, без прецизирања о којој врсти пушке је реч, а што при утврђеном чињеничном стању не представља одлучну чињеницу.

На главном претресу дана 15.01.2021. године, суд је одбио предлоге браниоца оптуженог Будимир Жељка, адвоката Драгана Тодоровића и то:

-предлог браниоца адвокат Драгана Тодоровића да се из списа предмета издвоји записник о препознавању особа Управа полиције Сектор криминалистичке полиције Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско - Санског кантона Бихаћ број 05-1/04-5-764/10 од 01.01.2010. године, налазећи да је овај записник сачињен на законит начин од стране надлежног државног органа.

-предлог да се из списа издвоји: Фото-документација предмет, препознавања особа осумњичених да су починили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 преузетог из КЗ СФРЈ убиства почињена на штету Штркоњић Фатиме, Кољић Фате у ноћи 21.11.1992. године у Кључу број 05-1/04-5-740/10 од 01.10.2010. године, налазећи такође да је и радња препознавања на основу предочених фотографија предузета од старне надлежног органа у свему у складу са законом и не ради се о доказу на коме се не може засновати пресуда;

-записник о изласку на лице места утврђивања места живљења Бокан Мире, дједа осумњиченог Будимир Жељка, Управа полиције Сектор криминалистичке полиције, Одјељење за ратни злочин Кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Сански кантон број 05-07/03-6-284/14 од 03.04.2014. године, јер суд налази да се ради о валидном записнику, сачињеном на законит начин;

-предлог браниоца да се прибаве изводи из листа непокретности за породичну стамбену зграду у месту Саница, сматрајући га непотребним за разрешење ове кривично правне ствари.

-да се од надлежног суда прибаве ванпарнични списи, а везано за добијање дозволе за закључивање брака, јер је суд и овај предлог сматрао сувишним и непотребним за разрешење ове кривично правне ствари, а довео би до додатног пролонгирања кривичног поступка.

-предлог да се изведе доказ увидом у три изјаве и то Добрић Наде од 31.07.2014. године, Добрић Бранимира од 04.08.2014. године и Добрић Петра од 31.07.2014. године, као сувишан и непотребан за разрешење ове кривично правне ствари.

Суд је такође, на главном претресу од 12.02.2021. године одбио поновљени предлог браниоца адвоката Драгана Тодоровића да се из списа предмета издвоји записник о саслушању сведока Бајић Предрага пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона дана 08.05.2014. године, налазећи да је овакав исказ који је Бајић Предраг дао у својству сведока у предмету оптуженог Будимир Жељка 08.05.2014. дат на законит начин у законитом поступку пред надлежним органом.

Суд је одбио и предлог браниоца адвокат Драгана Тодоровића са припремног рочишта да се изврши доказ препознавањем од стране оштећеног Штркоњић Ала, налазећи да је исти сувшан и довео би до непотребног пролонгирања кривичног поступка.

Суд је имао у виду тезу браниоца да опт. Будимир Жељку није било омогућено да учествује у предистражном, нити у истражном поступку, да није имао браниоца приликом извођења доказа који су достављени овом суду, те с тим у вези и одредбу члана 251 став 5 тадашњег ЗКП-а којом је прописано да је истражни судија дужан да на погодан начин обавести тужиоца, браниоца, оштећеног и оптуженог о времену и месту извршења истражних радњи којима они могу присуствовати, осим када постоји опасност од одлагања, што значи да би необавештавање одбране о времену и месту предузимања процесних радњи у истрази била неправилна примена одредби ЗКП-а, али суд налази да није од утицаја на доношење одлуке у овој кривично правној ствари.

Са свега изнетог одлучено је као у изреци пресуде.

На основу члана 264 став 4 ЗКП-а оптужени Будимир Жељко је ослобођен од дужности накнаде трошкова кривичног поступка, будући да је суд

имајући у виду имовинске прилике оптуженог и нашао да би плаћањем трошкова кривичног поступка била доведена у питање егзистенција оптуженог.

На основу члана 258 став 4 ЗКП-а оштећени Штркоњић Але се за остваривање имовинско-правног захтева упућује на парницу, имајући у виду да је оштећени истакао имовинско правни захтев, али није определио његову висину.

При доношењу одлуке, суд је ценио и друге наводе странака и изведене доказе, али тим доказима није дао посебан значај, нити је нашао потребним да врши њихову детаљну анализу , јер нису битно утицали на коначно утврђено чињенично стање и закључке до којих је суд дошао изведеним доказима,чију оцену је дао у пресуди .

ЗАПИСНИЧАР
Марина Никић

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Винка Бераха Никићевић

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:
Против ове пресуде дозвољена је жалба Апелационом суду у Београду, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, а преко овог суда.

Д-на:

1. ***ТРЗ КТО 2/2018***
2. ***Оптуженом Будимир Жељку***
3. ***Браниоцу оптуженог***
4. ***Након правноснажности, пресуду достаставити оштећеном Штрокњић Алу.***

Судија,

1 оп. пресуда у ТРЗ
1 овр. пресуда у скр.
2 овр. пресуде у ф.
скр. 26.04.2021.